novinky z radnice

mesto Trnava ■ ročník XVIII ■ číslo 4 ■ máj 2007

foto: E. Ursinyová

Mesto kultúry v nás

Od januára sa môžu slovenské mestá uchádzať o titul Európske hlavné mesto kultúry na rok 2013. Napriek neujasnenosti garancií a finančnej spoluúčasti, na čo upozornili primátori krajských miest, už viacero samospráv deklarovalo snahu uchádzať sa o tento titul. Medzi nimi i Trnava. Iste je táto možnosť výzvou bez ohľadu na to, že sa už hovorí o kandidátoch na východ od „investičného raja".

Podstatné sú však hlbšie súvislosti. Kultúru a kultúrnosť akéhokoľvek mesta či národa nemožno deklarovať ani voliť komisiou. Preveruje ju čas a život sám. Patria k nej nielen podujatia, ale predovšetkým otázky smerovania spoločnosti, úcty k životu, svetu a vedomie fyzickej konečnosti. Z kultúry ako zodpovednosti za svet a človeka v ňom možno pochopiť i zdroje tvorivosti. Je neodmysliteľne spojená s tradíciou a vzdelaním. Tradícia uchováva najdôležitejšie kódy prežitia a vzdelaním ich odovzdávame ďalej. Trnava sa má v tomto smere o čo oprieť.

S tradíciou, kultúrou i vzdelaním súvisí aj fakt, že o zodpovednosti za svet možno hovoriť za predpokladu autorít, ktoré žijú v symbióze skutkov a slov. Namieste je otázka, ako je to s nami. Nielen u politikov, ale u nás občanov, rodičov, umelcov, kdekoľvek žijeme. Nepodliehame často pokušeniu prázdnych rečí v snahe prezentovať viac seba, kurátora, sponzora, zriaďovateľa, stranícke či iné zázemie, ako samotnú podstatu informácie či hodnôt? V kontexte rozvoja kultúry však presadzovanie individuálnych či skupinových záujmov na úkor ostaných nemá miesto. Napriek tomu často jedno hovoríme a druhé konáme. Kultúra však začína práve tu. V každom z nás. Schopnosťou žasnúť nad svetom, ktorý nevlastníme, toleranciou k nikdy neukončenému mysleniu a úctou k inému. Ide o najdôležitejší projekt, o ktorého úspešnosti nerozhodne žiadna komisia. Iba my. Pravdu o nás odkryje život a stav komunity. Výsledkom môže byť rozprávanie zodpovedajúce tomu, čo si myslíme, z očí do očí, bez pretvárky, vzájomné počúvanie, ohľaduplnosť, podaná ruka namiesto podkopávania a mladí ľudia ochotní tvoriť a žiť v čestnosti hľadania pravdy.

Ak sa spoja tí, ktorí takýmto spôsobom chcú participovať na kultúrnosti v našom meste, neobávam sa, či Trnava bude nielen v roku 2013 hlavným európskym mestom kultúry. Nezávisle od toho, ako budú ovplyvňovať priebeh politici, koho vyberú odborníci a či dostaneme financie zo štátneho či európskeho fondu. Projekt o kultúre musíme začať tvoriť v nás. Nie na rok, ale na celý život.

Pavol TOMAŠOVIČ

Naše mesto sa chce uchádzať o titul
Európske hlavné mesto kultúry

Zástupcovia mesta Trnava sa začiatkom februára zúčastnili na informačnom dni k podujatiu Európske hlavné mesto kultúry, ktoré pripravilo ministerstvo kultúry. Trnava deklarovala snahu uchádzať sa o titul Európske hlavné mesto kultúry. Do novembra musia slovenské mestá, ktoré sa chcú zúčastniť na súťaži, zaslať informačný list, vyplnený formulár a podpornú dokumentáciu v dvoch jazykoch na ministerstvo. V nej predložia celkový prehľad o programe, ktorý chcú realizovať počas roku 2013, roku, kedy bude jedno slovenské a jedno francúzske mesto vyhlásené za hlavné európske mesto kultúry. Program musí spĺňať európske dimenzie, ako aj náročné požiadavky na umeleckú a kultúrnu kvalitu. Víťaz bude môcť participovať na finančných zdrojoch z európskych prostriedkov určených na tento cieľ.

Po rokovaniach na úrovni vedenia mesta a jednotlivých odborov MsÚ zvolal v apríli primátor Štefan Bošnák spolu s Nadáciou Trnava Trnavčanom prvé pracovné rokovanie so všetkými kultúrnymi inštitúciami pôsobiacimi v Trnave, so zástupcami Trnavského samosprávneho kraja, vysokých škôl a s osobnosťami kultúrneho života. Od účastníkov stretnutia sa očakáva vyjadrenie k vzájomnej spolupráci a spoluúčasti na kandidatúre. Tá je totiž nepredstaviteľná bez spolupráce všetkých spoločenských a kultúrnych inštitúcií a osobností pôsobiacich v meste a jeho okolí. Popri tomto pracovnom stretnutí bude Nadácia Trnava Trnavčanom a mesto Trnava iniciovať ešte viacero individuálnych stretnutí, ktorých cieľom bude zosumarizovať všetky relevantné projekty občianskych združení, škôl, osobností a inštitúcií. Počas júla až septembra chcú iniciátori na základe týchto podkladov skompletizovať čiastkové podnety a zostaviť projekt, ktorým sa bude mesto uchádzať o titul Európske hlavné mesto kultúry. Výber mesta bude prebiehať v dvoch fázach na základe posúdenia predložených kandidatúr výberovou komisiou. V budúcom roku by mal byť známy verdikt komisie o užšom výbere miest. *-pt-*

Práce na reedícii Dejín Trnavy pokračujú

Väčšina z dvadsiatich deviatich autorov knihy Dejiny Trnavy, ktorej reedícia je plánovaná na budúci rok, odovzdala svoje texty zostavovateľovi prof. Jozefovi Šimončičovi. Užší redakčný tím ich momentálne spracováva, rediguje, koriguje a pripravuje do ucelenej podoby. Na tieto redakčné práce bude úzko nadväzovať výber fotografií, ich zakomponovanie do koncepcie Dejín Trnavy, ako aj celkové grafické riešenie. V oboch prípadoch – spracovanie dodaných textov a výber fotografií – chce užší redakčný tím dosiahnuť optimálny rozsah knihy a v neposlednej miere dodržať termín vydania. Ten sa viaže k 770. výročiu udelenia slobodných kráľovských výsad mestu Trnava, ktoré si pripomenieme na budúci rok. Vzhľadom na doterajšiu sumarizáciu textov a stav redakčnej práce sa predpokladá, že kniha by mohla byť koncom tohto roka zadaná do tlače.

Dejiny Trnavy vyšli v minulom storočí dvakrát, v roku 1938 a v roku 1988. Posledné knižné dejiny mesta z roku 1988 boli síce poznačené dobou čiernobieleho videnia sveta, tabuizovanými témami i menami, ideologickou cenzúrou a autocenzúrou, no hĺbka spracovania i samotné vydanie patrilo k ojedinelým počinom toho obdobia. Vyvolalo veľký záujem laickej i odbornej verejnosti. Vzhľadom na to, že terajšie pripravované vydanie bude nielen oslobodené od mocenských, ideologických tlakov, ale prinesie aj mnohé zaujímavé poznatky vychádzajúce z najnovších archeologických výskumov, možno očakávať, že vyvolá podobný záujem čitateľov ako predchádzajúce vydania. *-pt-*

V skratke

Ako dopadol Monitor deviatakov v Trnave?

Rovnako ako v minulom roku, aj výsledky tohtoročného Monitoru 9 trnavských deviatakov sú lepšie ako celoslovenský priemer. V slovenskom jazyku boli Trnavčania úspešnejší o 2,4 percenta s priemerným výsledkom 69,5 percenta, v matematike bol rozdiel k lepšiemu len tesný – 0,7 percenta.

V rámci celého Slovenska však boli výsledky Monitoru 2007 horšie ako v minulom roku. Priemer zo slovenského jazyka klesol z 81,2 percenta na 67,1 percenta. Menej dramatický – iba o dve desatiny percenta – bol pokles v matematike, kde priemerná úroveň dosiahla 61,2 percenta. Ani žiaci deviatych ročníkov trnavských základných škôl nedosiahli úroveň svojich minuloročných predchodcov. Trnavský priemer z matematiky klesol zo 65,8 percenta na 61,9 percenta, zo slovenského jazyka z 86,5 percenta na 69,5 percenta.

Na výsledkových listoch, ktoré dostanú všetci deviataci – absolventi Monitoru 9, nájdu informácie nielen o tom, ako uspeli z oboch predmetov, ale pre porovnanie aj celoslovenské výsledky.

Mesto Trnava zvíťazilo v súťaži Progresívne, cenovo dostupné bývanie

Diplom za prvé miesto v súťaži Progresívne, cenovo dostupné bývanie 2006 udelilo 24. apríla Mestu Trnava Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR za nájomný bytový dom so štyridsiatimi bytovými jednotkami na Františkánskej ulici 24 v Trnave. Ocenenie zohľadňuje citlivé začlenenie stavby do historickej štruktúry mesta a invenčné zhodnotenie pamiatkovej zóny modernými architektonickými výrazovými prostriedkami, ktoré sú vo vizuálnom kontakte s historickými dominantami Trnavy. Hodnotený bol aj prínos v dispozičnom riešení rozmanitých druhov bytov s vysokým štandardom bývania a technického vybavenia a efektívne vynaloženie investovaných prostriedkov s vysokou kvalitou realizácie stavby a architektonického dizajnu vrátane úprav vnútorných priestorov blokov. Investorom víťaznej stavby je Mesto Trnava, projektantom Ing. Jozef Masaryk z trnavskej projektovo-inžinierskej kancelárie Projex a zhotoviteľom Firma HRT, s.r.o. Trnava.

Rekonštrukcie základných škôl pokračujú

Cez tohtoročné jarné prázdniny sa začali búracie práce na rekonštrukcii sociálnych zariadení v Základnej škole Kornela Mahra – Mozartovej ulici s finančnými nákladmi 2,2 milióna korún a v Základnej škole Andreja Kubinu za 2,6 milióna korún. Práce boli ukončené do zmluvného termínu 31. marca.

V apríli sa začala rekonštrukcia strechy na Základnej škole na Vančurovej ulici. Súčasne sa pripravuje projektová dokumentácia na výdajňu stravy v Základnej škole na Spartakovskej ulici – V jame, ktorá sa má zrealizovať cez letné školské prázdniny. Projektové práce sa uskutočňujú aj na záchytné parkovisko pri Základnej škole v Modranke a na zateplenie fasády a výmenu okien na ZŠ Kornela Mahra. V apríli v čase uzávierky tohto vydania sa uskutočňoval aj výber dodávateľa na výmenu okien na ZŠ Vančurova.

Jazykové kurzy pre seniorov

Koncom marca sa začal prvý trimester kurzov anglického a nemeckého jazyka pre seniorov, ktoré pripravilo Mesto Trnava v spolupráci s Akadémiou vzde-

lávania v rámci plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta. Kurzy, ktoré finančne zabezpečuje referát tretieho sektora mestského úradu sumou 70 tisíc korún, sú rozvrhnuté na sto vyučovacích hodín. Uskutočňujú sa dvakrát týždenne v priestoroch Akadémie vzdelávania, ktorá poskytuje aj lektorov.
Jarný trimester sa končí v júni, jesenný sa začne v auguste a potrvá do novembra. Každý účastník dostane na záver certifikát o absolvovaní kurzu.
Prihlasovanie záujemcov o kurzy zabezpečovala mestská organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Odhalenie busty Jána Hollého v rovnomennom gymnáziu

Slávnostné odhaľovanie busty Jána Hollého sa uskutočnilo 16. apríla v priestoroch Gymnázia Jána Hollého Na Hlinách v Trnave. Slávnostný akt zorganizoval Trnavský samosprávny kraj pri príležitosti výročia úmrtia tohto významného slovenského spisovateľa, básnika a katolíckeho farára, ktorý študoval v rokoch 1804 – 1808 v Trnave teológiu a bol tu aj vysvätený za kňaza. Súčasťou podujatia bolo vysadenie líp v rámci trnavskej ekologickej iniciatívy Mladé stromy pre Slovensko.

Rekordný Deň narcisov v Trnave

Trnavčania si uctili desiate jubileum tohto podujatia v našom meste naozaj dôstojne. Podľa slov predsedníčky trnavskej pobočky Ligy proti rakovine Márie Valentovej sa vyzbieralo vyše 359 tisíc korún, čo je o 100 tisíc viac ako vlani. Vďaka patrí nielen dobrovoľníkom z trnavských stredných škôl, ktorí ponúkali kvietky narcisov okoloidúcim, ale aj žiakom základných škôl Atómová, Spartakovská – V jame, A. Kubinu, Vančurova, materským školám V jame a na Murgašovej ulici, ktoré sa už tradične do zbierky zapájajú, ale najmä občanom, ktorí neváhali prispieť na podporu boja proti rakovine. „Vážime si ich ochotu a záujem. Nie je dôležité, kto akou sumou prispel, oveľa cennejšia je skutočnosť, že občania Trnavy takto prejavili pochopenie a spolucítenie s onkologickými pacientmi. Vďaka však patrí aj členkám našej pobočky, ktoré bez ohľadu na svoje vážne ochorenie ochotne venovali organizovaniu zbierky svoju energiu a čas od rána až do noci," povedala Mária Valentová.

Deň slnečnice alebo krok so sklerózou multiplex

Pod týmto názvom sa 17. mája o 15.00 h pred trnavskou radnicou uskutoční stretnutie s ľuďmi postihnutými chorobou skleróza multiplex. Organizátormi podujatia sú členovia Klubu Sclerosis multiplex v spolupráci s Mestom Trnava. Ten istý deň ráno sa začne aj zbierka spojená s predajom malých slnečníc za symbolickú cenu. Súčasťou podujatia bude prechádzka zdravých s postihnutými touto chorobu, ich rodinnými príslušníkmi, priateľmi a známymi, nasledovať bude kultúrny program.
„Príďte podporiť naše podujatie a načerpať pozitívnu energiu. Takéto stretnutie určite nechá stopy nielen v našich myšlienkach, ale aj v duši. S vašou pomocou dokážeme zmobilizovať sily, aby sme mohli urobiť radosť tým, ktorí ju vedia prijímať," pozýva Trnavčanov na stretnutie predsedníčka trnavského Klubu SM Anna Pavlovičová.

Výťažok z plesu pre zdravotne postihnutých

Výťažok z 12. reprezentačného plesu mesta Trnava bol odovzdaný 25. apríla o 14.00 h v sobášnej miestnosti na trnavskej radnici. Suma 140 tisíc korún bola rozdelená medzi dvadsaťštyri škôl a organizácií združujúcich zdravotne postihnuté deti a dospelých. *-eu, ik-*

CENTROPE – región Európa Stred

Mesto Trnava v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom bude po prvý raz hostiteľom Centrope mítingu, ktorý sa uskutoční v dňoch 21. a 22. mája na pôde trnavskej radnice.

Staneme sa európskym regiónom – to si dali za spoločnú úlohu signatári z oblasti štvorky Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Rakúsko počas konferencie na zámku Kittsee na jeseň v roku 2003 a uviedli do života iniciatívu CENTROPE – región Európa Stred. Rok po rozšírení EÚ sa o CENTROPE bilancovalo na konferencii v St. Pöltene v apríli 2005. Pokroky docielené v spolupráci boli zvýraznené výrokom Spájame sa – Rastieme. V marci 2006, po dva a polročnej práci, sa zavŕšila prvá fáza projektu CENTROPE na Viedenskej konferencii. Memorandum Utvárame budúcnosť je výsledkom vytrvalej spolupráce všetkých politických a odborne zodpovedných osôb partnerských regiónov a miest.

Budúcnosť CENTROPE 2015 dáva prvé odpovede na centrálne otázky, ktoré pre spájanie a dynamický rozvoj regiónu Európa Stred treba spoločne riešiť. V memorande signatári prehlásili, že v nadchádzajúcej druhej fáze budovania CENTROPE v rokoch 2007 a 2008 vidia kľúčové výzvy budúceho rozvoja regiónu Európa Stred v štyroch centrálnych tematických okruhoch:

- Po prvé v hospodárstve, inovácii, výskume, rozvoji, pretože tieto tvoria TÉMU BUDÚCNOSTI. Schopnosť inovácie výskumu a hospodárstva v európskej a medzinárodnej súťaži je kľúčovým faktorom umožnenia trvalého, prosperitu zaručujúceho rastu.
- Po druhé v infraštruktúre, doprave, životnom prostredí a plánovaní, pretože tieto zakladajú TÉMU ŠTRUKTÚRNOSTI a predstavujú širokú základňu trvalo udržateľného regionálneho rozvoja na dosiahnutie výkonnosti, kvality a nových štandardov.
- Po tretie v trhu práce, kvalifikácii a zamestnanosti, pretože tieto predstavujú TÉMU SOCIÁLNOSTI, pre ktorú treba vytvoriť inovačné koncepcie a opatrenia na rovnomerné zdolávanie hospodárskych, spoločenských a rozpočtových výziev.
- Po štvrté v kultúre, kreativite, voľnom čase, športe a cestovnom ruchu, pretože stelesňujú TÉMU IDENTITY, zbližujú napriek jazykovým bariéram a hravou vedľajšou formou podporujú emocionálne sceľovanie v stredoeurópskom regióne. *-redakcia-*

Trnava – centrum automobilového klastra

Mesto Trnava začalo realizovať v rámci v rámci INTERREG III A AT – SR projekt Automobilový klaster – západné Slovensko ako zrkadlový projekt k projektu Automotive Cluster Slovakia rakúskeho automobilového klastra ACVR (Automotive Cluster Vienna Region). Klaster v Trnave by mal podporiť ďalší rozvoj podnikateľského prostredia v meste a celom regióne.

V súčasnosti sa realizuje etapa tvorby konceptu, štruktúry a služieb klastra. Potom bude nasledovať prezentácia klastra firmám a začne sa spracovávať databáza dodávateľských firiem na Slovensku a v Rakúsku. Ďalej bude nasledovať implementačná fáza jednotlivých služieb klastra.

Cieľom vedenia mesta je v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom spracovať Regionálnu inovačnú stratégiu, ktorá by mala okrem iného zmapovať aktuálny stav inovačného potenciálu a zvýšiť konkurencieschopnosť firiem lepším prepojením vedy a výskumu s praxou. Vedenie mesta chce preto v najbližších rokoch podporovať aj technické vzdelávanie a vytvárať imidž Trnavy ako „high-tech“ mesta.

Základným predpokladom na vytvorenie klastra je fakt, že na území západného Slovenska v regiónoch Trnavského samosprávneho kraja, Bratislavského samosprávneho kraja, Nitrianskeho samosprávneho kraja a Trenčianskeho samosprávneho kraja bude do roku 2010 pôsobiť niekoľko sto dodávateľských firiem vrátane nadnárodných systémových dodávateľov. V okruhu 150 km od Trnavy sa nachádzajú ďalší traja výrobcovia automobilov (KIA Žilina, AUDI Györ a SUZUKI Ostrihom).

Spoločné väzby týchto spoločností v klastri môžu zvýšiť a upevniť ich konkurencieschopnosť. Súčasne budú nútené riešiť veľké množstvo podobných problémov, napríklad vzdelávanie, prístup k rovnakým dodávateľom, spolupráca s výskumnými a vývojovými kapacitami, nedostatočné zdroje na výskum, propagáciu a podobne. Vďaka spolupráci v týchto oblastiach môžu veľkú časť obmedzení prekonať a získať konkurenčnú výhodu, ktorá sa veľmi ťažko napodobňuje.

Predpokladá sa, že klaster priláka do regiónu ďalšie investície, ktoré vytvoria nové pracovné príležitosti. Zlepšia sa aj výsledky zapojených spoločností, zvýši sa počet inovácií a export. Očakáva sa aj vznik nových firiem. Mesto Trnava sa tak stane centrom jedného z najvýznamnejších automobilových klastrov v regióne strednej Európy a bude oprávnené čerpať na realizáciu projektu finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov v období rokov 2007 – 2013.

-redakcia-

Opravy chodníkov a miestnych komunikácií

Samospráva mesta Trnava pokračuje v opravovaní chodníkov a miestnych komunikácií (MK) na území mesta. Ako informoval Novinky z radnice pracovník referátu cestnej dopravy a opráv MK Mestského úradu v Trnave Roman Stacho, v priebehu mesiacov marec a apríl sa uskutočnili opravy za takmer 1 milión 200 tisíc korún.

Bol to napríklad prepadnutý chodník s poškodeným asfaltovým povrchom na Ulici T. Vansovej, nový povrch dostal aj chodník na Koniarekovej ulici 1 a na Špačinskej v úsekoch pri križovatke Rybníkova – Špačinská a medzi Murgašovou a Lichardovou ulicou. Na Veternej ulici 7 – 10 bolo opravené prepadnutie chodníka spôsobené jeho podmývaním. Chodník dostal nové podložie a nový asfaltový povrch je vyspádovaný do odvodňovacej vpusti. Prepadnutý chodník bol opravený aj na Bulharskej ulici pred bytovkou a komunikácia bola odvodnená, aby nedochádzalo k zaplavovaniu plynovej prípojky. Osadené boli aj nové cestné obrubníky, ktoré majú zabrániť parkovaniu na chodníku a v zeleni. Celkom nový chodník v dĺžke približne 25 metrov pribudol na Okružnej ulici pri zastávke MHD. Nový priechod pre chodcov s bezbariérovou úpravou vznikol na Ulici T. Vansovej pred domovom dôchodcov. Na Mikovínyho ulici bola opravená prepadnutá časť komunikácie.

V marci sa začali aj opravy výtlkov na miestnych komunikáciách. Doteraz boli opravené výtlky na uliciach Palárikova, Ružová, Beethovenova, Olympijská, Botanická, K. Mahra, Mozartova, Čajkovského, Tajovského, Šafárikova, Jasná a Zavarská. Náklady na tieto účely prevýšili 610 tisíc korún. Práce pokračujú na uliciach Cukrová, Osvaldova, Západná, Robotnícka, Agátova, Veterná, Horné Bašty, Halenárska, Šrobárova a ďalších.

V apríli pribudlo nové jednosmerné dopravné značenie na Ulici Horné bašty, aby sa zamedzilo ďalšiemu poškodzovaniu povrchu komunikácie. Začala sa aj realizácia výstavby nástupného chodníka a nového prístrešku mestskej hromadnej dopravy v Modranke oproti pošte.

Na mesiace máj a jún sa pripravuje oprava povrchu Beethovenovej ulice v úseku od Zelenej po Mozartovu ulicu v dĺžke približne 600 m novou technológiou mikrokobercov za studena, ktorá patrí k najmodernejším úpravám na obnovu povrchových vlastností ciest.

-redakcia-

Mesto nesmie riešiť problém hluku prevenciou

Poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Trnava 24. apríla na svojom 3. riadnom zasadnutí vzali na vedomie protest prokurátora proti Všeobecne záväznému nariadeniu mesta Trnava č. 261 o pravidlách času predaja a prevádzky služieb na území mesta.

Okresná prokuratúra navrhla zrušiť články 5, 6, 8 a tretí odsek článku 9. Hovorí sa v nich o povinnosti prevádzkovateľa prevádzkarní spojených s verejnou hudobnou produkciou ohlásiť prevádzkovú dobu, a tiež doložiť odbornú hlukovú štúdiu, ktorá preukáže, že v stavbe boli vykonané opatrenia, ktoré majú zamedziť šíreniu hluku do vonkajšieho prostredia nad najvyššie prípustné hodnoty a protokol o meraní hluku, v ktorom zistené hodnoty neprekračujú najvyššie prípustné hodnoty určené Nariadením vlády č. 339/2006 Z. z. Podľa názoru okresnej prokuratúry mesto nemôže usmerňovať podnikateľskú činnosť z dôvodu, že v obytných zónach treba určiť taký prevádzkový čas, aby nedochádzalo k rušeniu nočného pokoja. Problém nadmerného hluku obťažujúceho občanov má byť riešený len na základe zákona 126/2006 o verejnom zdravotníctve, podľa ktorého je každý, kto prevádzkuje zdroje hluku, povinný zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov neprekročila najvyššie prípustné hodnoty. Ten, kto túto povinnosť poruší, sa dopúšťa priestupku. Sankcie sú v kompetencii regionálneho úradu verejného zdravotníctva, ktorý musí podnikateľskému subjektu meranie hlučnosti jeho prevádzky vopred ohlásiť. Mesto Trnava preto podľa prokuratúry nemá plniť voči podnikateľom preventívnu funkciu na zamedzenie nadmerného hluku.

Poslanci MZ protest prokuratúry rešpektovali s tým, že na jeho základe bude pripravené nové všeobecne záväzné nariadenie. V prechodnom období, kým nevstúpi nové VZN do platnosti, smú byť všetky prevádzky na území mesta otvorené najdlhšie do 2. hodiny rannej. *-re-*

Výstavba a projektovanie cyklochodníkov

Prvú etapu cyklistického chodníka na Zelenečskej ulici začne mesto Trnava budovať v tomto roku. Súčasne bude na základe odporúčaní dopravného inšpektorátu upravený projekt cyklistického chodníka na Ulici Terézie Vansovej. Jeho realizácia a druhá etapa cyklochodníka na Zelenečskej sa začne na budúci rok.

V tomto roku sa vyprojektuje aj cyklistický chodník Sladovnícka – Tamaškovičova, ktorý umožní cyklistom a chodcom obísť dopravný uzol pod železničným nadjazdom na Sladovníckej ulici, kde sa doprava zlieva do dvoch úzkych pruhov. Štúdiu tohto chodníka zabezpečil odbor územného rozvoja a koncepcií mestského úradu v Trnave už minulý rok. Obsahuje tri varianty riešenia v podobe tunela popod železničnú trať situovaného kolmo alebo šikmo na násyp. Cyklochodník vyústi pri budúcej kruhovej križovatke.

„Časový horizont realizácie samotnej kruhovej križovatky však nemôže určiť mesto, lebo ide o cestu 1. triedy v kompetencii Slovenskej správy ciest, ktorá by mala byť jej investorom. Mesto sa v tomto prípade musí prispôsobiť a musí sa spoliehať aj na ústretovosť Železníc Slovenskej republiky," povedal vedúci odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušan Béreš a dodal: „Napriek týmto problémom a finančnej náročnosti cyklotrasy, ktorej realizácia bude podľa doterajšieho odhadu stáť od 10 do 15 miliónov korún, chce Mesto Trnava začať v budúcom roku jej výstavbu, aby sa čím skôr zvýšila bezpečnosť cyklistov a chodcov v tomto úseku." *-eu-*

Veľkorozmerný odpad patrí na zberný dvor

Najväčší podiel na znečisťovaní verejných priestranstiev v meste Trnava má nesprávne nakladanie s komunálnym odpadom zo strany občanov. Najmä na sídliskách obyvatelia často odkladajú veľkorozmerný a stavebný odpad k zberným nádobám, čím porušujú všeobecne záväzné nariadenia mesta č. 25 o dodržiavaní čistoty a poriadku a č. 171 o nakladaní s odpadmi a môže im byť udelená pokuta až do výšky 5 000 korún. Neustále sa objavujú aj tzv. divoké skládky, najčastejšie na uliciach Cukrová, Vlárska a Stromová.

Podľa slov pracovníka odboru komunálnych služieb Mestského úradu v Trnave Jána Haladu sa z tohto dôvodu musela od 1. apríla tohto roku zvýšiť frekvencia zberu veľkorozmerného odpadu z kontajnerových stojísk, čím sa zvýšili aj finančné náklady na tento účel. Poplatok občanov za odvoz odpadu, ktorý patrí medzi najnižšie na Slovensku, už nestačí na ich pokrytie. Pritom však z roka na rok rastú aj náklady mesta Trnava na prevádzku zberných dvorov, kam môžu občania veľkorozmerný odpad bezplatne zložiť. Kým v roku 2004 boli náklady na ne približne 2 881 tisíc, v roku 2005 to bolo už 4 617 tisíc a v roku 2006 až 5 371 tisíc korún.

„Odkladanie veľkorozmerného odpadu k zberným nádobám jednoznačne súvisí s tým, že si občania neuvedomujú, aký nepriaznivý ekonomický a ekologický dopad má aj na nich tento zlozvyk. Chceme sa preto pokúsiť o zlepšenie situácie prostredníctvom osvety v spolupráci s mestskou televíziou, ale v prípadoch, kde to nepomôže, aj formou represívnych opatrení zo strany mestskej polície," povedal Ján Halada. *-eu-*

Prečo by špinil vlastné mesto?

Po prvom prekročení „západnej hranice", krátko po roku 1990, som si uvedomoval podstatný rozdiel, no nevedel som ho v prvom momente definovať. Až doma som porozumel. Išlo o čistotu okolo domov, na uliciach i popri cestách. Keď som sa neskôr pýtal starostu jedného menšieho rakúskeho mesta, aké sú zákonné postihy za nedodržiavanie čistoty, nerozumel mi. „Aké postihy? Koho by napadlo vyviesť odpad mimo nádob na to určených? Prečo by špinil vlastné mesto?" Poplatky za odpad sú pritom v pomere k ich platu vyššie ako na Slovensku.

Zdá sa, že pokrivenia z minulosti neboli len ideologického rázu. Stratili sme spoluzodpovednosť. Hľadáme chyby u iných a zvykli sme si obviňovať štát či politických predstaviteľov. Pocit identity a spolupatričnosti k vlastnému rodisku ostáva často iba vo verbálnej rovine. Čakanie na toho, kto v mene moci, úradu či sily spraví poriadok v štáte, našich obciach a mestách, je stále živé. No cit pre krásu, ohľaduplnosť, všímavosť nielen k iným, ale i k prírode, spoluzodpovednosť, kultúru ducha i vzťahov nám neprinesú politici ani zákony či policajti na každom kroku. Rodia sa v nás, v rodinách, rozhodnutiach a skutkoch. K výkričníkom, ktorý potvrdzuje, že máme čo doháňať, patria aj čierne skládky či stav okolo kontajnerov na sídlisku. Vôbec pritom nejde o peniaze. Zberné dvory pre väčší odpad sú v Trnave zadarmo, ale zväčša končí niekoľko metrov za plotom dvora. Tam, kde sú možnosti, no napriek tomu sa nevyužívajú, ide viac o vlastné pohodlie či strach napomenúť spoluobčanov, ako o vzhľad nášho mesta. Túto hranicu nezodpovednosti neprelomí za nás nikto. Záleží na nás, či rozdiel medzi obcami a mestami napriek zrušeniu hraníc bude stále veľmi veľký. *-pt-*

Desatoro o nakladaní s veľkorozmerným odpadom nájdete na 29. strane tohto vydania.

Čo by mohlo najviac zaujímať stavebníkov?

Na najčastejšie otázky občanov, ktorí sa rozhodli stavať nový rodinný dom alebo prestavať starý dom, uskutočniť drobné stavby alebo stavebné úpravy, odpovedá vedúca odboru životného prostredia Mestského úradu v Trnave Ing. Iveta Miterková

■ Chcem stavať rodinný dom. Musím žiadať o stavebné povolenie alebo stavbu ohlásiť?

Posledná novela stavebného zákona priniesla zmenu aj v povoľovaní jednoduchých stavieb. Keďže medzi tieto patria aj rodinné domy, stavebníkov bude určite zaujímať, že na stavbu rodinného domu už postačí ohlásenie podľa § 55 ods. 2 písm. a) stavebného zákona. Takéto ohlásenie ale postačí len v prípade, ak tak stavebný úrad určil v územnom rozhodnutí.

Stavebníkom jednoduchej stavby, jej zmeny, drobnej stavby, môže byť ten, kto má vlastnícke alebo iné právo k pozemku.

Ak ide o jednoduchú stavbu, k ohláseniu stavebník pripojí podklady s náležitosťami žiadosti o stavebné povolenie a projektovú dokumentáciu. (Náležitosti sú uvedené v § 8, 9 a 11 vyhl. č. 453/2000 Z. z.).

Na postup správneho orgánu sa primerane vzťahujú ustanovenia o základných pravidlách správneho konania podľa § 3 správneho poriadku.

Zákon ukladá stavebníkovi povinnosť podať ohlásenie vždy vopred. Samotné podanie – ohlásenie stavebníka neoprávňuje začať stavebnú činnosť. Musí počkať na písomné oznámenie – súhlas stavebného úradu, súčasťou ktorého je aj overená projektová dokumentácia, resp. jednoduchý situačný náčrt.

Ohlásenie stavebnému úradu nie je žiadosťou ani podaním na začatie konania podľa ustanovenia § 18 správneho poriadku, a tiež oznámenie stavebného úradu, že nemá námietky voči vykonaniu jednoduchej stavby, jej zmeny, drobnej stavby, stavebnej úpravy alebo udržiavacích prác, nemá formu rozhodnutia.

Písomné oznámenie stavebného úradu nie je správnym rozhodnutím, nemožno sa proti nemu odvolať. Stavebníkovi sa doručuje do vlastných rúk ako dôležitá písomnosť.

Odsúhlasená stavba musí byť popísaná čo najpresnejšie, aby nemohlo prísť k zámene alebo k pochybnostiam.

Pozor, oznámenie (súhlas stavebného úradu) nenahrádza rozhodnutie alebo súhlas dotknutých orgánov štátnej správy podľa osobitných predpisov, ktoré si musí stavebník zaobstarať sám.

Pokiaľ stavebník bude práce na jednoduchej stavbe vykonávať svojpomocne, musí si zabezpečiť aj osobu, ktorá bude vykonávať stavebný dozor nad uskutočnením stavby, alebo odborné vedenie stavby, pokiaľ nie je stavebník sám odborne spôsobilý dozor vykonávať.

Jednoduché stavby vykonané na základe ohlásenia podliehajú tiež kolaudácii, drobné stavby, stavebné úpravy a udržiavacie práce vykonané na základe ohlásenia kolaudácii nepodliehajú.

(Pokračovanie v júnovom vydaní Noviniek z radnice)

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

1. 5. 1637 ► Kráľ FERDINAND III. daroval Trnavskej univerzite Turčiansku prepozitúru (370. výročie).

1. 5. 1872 ► Po prestavbe železničnej trate Bratislava – Trnava na parný pohon prišiel do Trnavy prvý vlak ťahaný parným rušňom. Slávnostne vyzdobený rušeň niesol maďarský názov Trnavy – Nagyszombat (135. výročie).

1. 5. 1942 ► V Trnave sa narodil jadrový fyzik a pedagóg Ivan WILHELM, rektor Karlovej univerzity v Prahe (65. narodeniny).

3. 5. 1847 ► V dnešnom Maďarsku sa narodil literárny historik a publicista Emil CONCILIA, titulárny prepošt pôsobiaci v Trnave, kde aj umrel (160. výročie).

4. 5. 1887 ► V Ružomberku sa narodil telovýchovný pedagóg a priekopník ľahkej atletiky na Slovensku Ján HAJDÓCZY, ktorý v rokoch 1910 – 1939 pôsobil ako profesor gymnázia v Trnave (120. výročie).

4. 5. 1952 ► V Trnave umrel akademický sochár Ján KONIAREK, tvorca viacerých pomníkov v Trnave, ktorého meno nesie okresná galéria (55. výročie).

6. 5. 1237 ► Kráľ BELO IV. potvrdil výsady, ktorými mesto Trnavu oslobodil od platenia daní v celom Uhorsku (770. výročie).

9. 5. 1567 ► V Trnave umrel jezuitský pedagóg Peter HERNÁT, profesor filozofie a teológie a rektor jezuitského kolégia v Trnave (440. výročie).

12. 5. 1772 ► Lekárska fakulta Trnavskej univerzity sa presťahovala do novopostavenej a zvlášť pre ňu projektovanej budovy (335. výročie).

12. 5. 1992 ► Prezident ČSFR vymenoval za prvého rektora novodobej Trnavskej univerzity astrofyzika, pedagóga a publicistu Antona HAJDUKA (15. výročie).

14. 5. 1897 ► V Trnave sa narodil maliar a výtvarný pedagóg Pavol LUKACHICH, ktorý pôsobil na gymnáziu a na Učiteľskej akadémii v Trnave, kde aj umrel (110. výročie).

14. 5. 1947 ► V Trnave sa narodil lekár – psychológ Alojz RAKÚS, bývalý minister zdravotníctva SR (60. narodeniny).

16. 5. 1817 ► V Suchej nad Parnou sa narodil hudobný skladateľ a pedagóg Alexander KAPP, profesor gymnázia v Trnave a regenschori dómu (190. výročie).

16. 5. 1967 ► V Trnave umrel vinohradnícky odborník a publicista Jozef GREGUŠ (40. výročie).

17. 5. 1857 ► V Komárne umrel bývalý profesor trnavského gymnázia a trnavský rodák Titus Ján MOLNÁR, člen benediktínskej rehole, autor učebnice teológie a rukopisného prekladu Biblie (150. výročie).

19. 5. 1922 ► V Lietavskej Lúke sa narodil hudobný pedagóg, dirigent spevokolu Bradlan a odborný publicista Viktor BRÓS, ktorý pôsobil na PdFUK v Trnave (85. výročie).

22. 5. 1907 ► V Kremnici sa narodil učiteľ a telovýchovný organizátor Július ŠTANCEL, ktorý pôsobil na PdFUK v Trnave (100. výročie).

26. 5. 1697 ► V maďarskom Jágri sa narodil profesor Trnavskej univerzity, jej rektor i kancelár Juraj ÁRVAI, autor náboženských a literárnohistorických prác a riaditeľ univerzitnej tlačiarne (310. výročie).

28. 5. 1937 ► V Trnave sa narodil pedagóg a hudobník, saxofonista Viliam HUDCOVIČ, člen Old Boys Jazz Bandu (70. narodeniny).

29. 5. 1922 ► Vatikán vyňal z Ostrihomskej diecézy jej slovenskú časť a dal ju do správy trnavskej apoštolskej administratívy. Za prvého apoštolského administrátora vymenoval pápež Pius XI. neskoršieho biskupa Pavla Jantauscha (85. výročie).

31. 5. 1722 ► V Sobotišti sa narodil cirkevný hodnostár a náboženský spisovateľ Ján FILO, rektor seminára v Trnave, kde aj umrel (285. výročie). *P.R.*

Knižná pocta Trnavskému Svätoplukovi

Knižnice v Trnave majú bohatú tradíciu už od čias Trnavskej univerzity. Svoje vlastné knižnice malo aj gymnázium, kapitula, seminár, Spolok sv. Vojtecha, františkánsky kláštor, atď. Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave má teda na čo nadviazať. V tomto roku si pripomína dve výročia, ktoré súvisia priamo s jej históriou. Po niekoľko rokov trvajúcich prípravách, práve pred 80 rokmi, 14. februára 1927, otvorili v Trnave Mestskú verejnú knižnicu. O 25 rokov neskôr, 30. apríla roku 1952, vznikla zasa Okresná ľudová knižnica, ktorá prevzala všetky jej knižné fondy a jej priamou pokračovateľkou je dnešná Knižnica Juraja Fándlyho sídliaca dodnes v tej istej budove.

Z historických prameňov sa dozvedáme aj to, že úplne prvá verejná mestská knižnica pôsobila v budove Adalbertína už v druhej polovici 19. storočia. Patrila v roku 1886 založenej pobočke Bratislavského vzdelávacieho spolku v Trnave FEMKE a finančne ju podporovalo mesto. No tento časový medzník môžeme posunúť ešte o 40 rokov dozadu, až do roku 1846, keď trnavský mešťan Martin Branislav Tamaškovič zriadil pri svojom hostinci verejnú čitáreň. Táto sa nachádzala v jeho dome na Františkánskej ulici a návštevníci tam mali k dispozícii knihy z jeho bohatej knižnice a rozličné slovenské i české noviny a časopisy.

Táto malá exkurzia do histórie trnavských knižníc odznela na slávnostnej prezentácii knihy Martin Branislav Tamaškovič 1803 – 1872 z pera známeho trnavského historika Hadriána Radvániho, Dr.h.c., ktorá sa uskutočnila 3. apríla v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave. Nová kniha je akýmsi symbolickým splatením dlhu pamiatke jednej z najvýraznejších osobností národného i kultúrneho života 19. storočia v našom meste, od ktorej smrti uplynulo vo februári 135 rokov. Pri príležitosti svojho 80. výročia ju vydala Knižnica Juraja Fándlyho spolu s Trnavským samosprávnym krajom a s finančnou podporou občianskeho združenia Klub priateľov Trnavy.

Národno-kultúrny pracovník, mecén a veršovník Martin Branislav Tamaškovič, ako to uvádza aj podtitul novej publikácie, nepochádzal priamo z Trnavy. Narodil sa 20. októbra 1803 v Dechticiach, ale väčšiu časť svojho života strávil v našom meste, kde sa usadil v roku 1832. Pôvodne mlynársky majster si v susedstve františkánskeho kláštora otvoril hostinec, ktorý sa onedlho stal centrom slovenského národného života v Trnave. Tamaškovič bol veľkým ctiteľom a obdivovateľom básnika Jána Hollého. Dokonca mu venoval aj jednu zo svojich básní. Bol členom Matice slovenskej, členom výboru Spolku sv. Vojtecha, podporoval slovenské gymnáziá i Slovenskú besedu v Trnave, poznal sa so všetkými vtedajšími slovenskými národnými dejateľmi, ktorí ho navštevovali a korešpondovali s ním. Svojou tvorbou i svojimi aktivitami sa po celý

život snažil o presadzovanie slovenčiny do verejného a kultúrneho života a o posilnenie národného povedomia medzi slovenským obyvateľstvom. O tom, že to v tých časoch nebolo jednoduché, svedčilo niekoľko fyzických útokov na jeho osobu a majetok. Podľa veľkého obrazu Svätopluka, ktorý visel v podbrání jeho domu a dodnes sa zachoval v Spolku sv. Vojtecha, dostal od svojich neprajníkov prezývku Trnavský Svätopluk. Tí to síce pôvodne mysleli ako posmešok, no Tamaškovič to zobral ako poctu a na svoju prezývku, pod ktorou bol známy široko ďaleko, bol veľmi hrdý.

Umrel ako 69-ročný 20. februára 1872. O dva dni neskôr ho pochovali na Starom cintoríne, kde sa dodnes zachoval jeho hrob i s náhrobkom. Mimochodom, nemal to ľahké dokonca ani po smrti. Ako ilustrácia môže poslúžiť malá perlička z celkom nedávnej histórie. Keď roku 1972 Miestny odbor Matice slovenskej v Trnave pripravil pri príležitosti 100. výročia Tamaškovičovej smrti spomienkovú slávnosť, táto nebola povolená.

Nová kniha je rozdelená prehľadne do piatich kapitol. V bibliografickom súpise zachytáva na šesťdesiatich stranách všetky Tamaškovičove samostatné práce vydané tlačou, príspevky v novinách, časopisoch a v kalendároch i zachované rukopisné práce. V ďalších kapitolách sa autor sa venuje Tamaškovičovej korešpondencii, ktorá sa nachádza v Slovenskom literárnom múzeu, jeho ohlasu v literatúre, v bibliografiách a katalógoch knižníc, ponúka výber z listín o Tamaškovičovi a zverejňuje aj faksimile listov, ktoré Tamaškovič napísal cisárovi Františkovi Jozefovi I. a ruskému cárovi Mikulášovi I. Samozrejme, nechýba ani menný a predmetový register, zoznam skratiek a niekoľko čiernobielych fotografií.

Nová personálna bibliografia významne rozširuje a dopĺňa okruh literárnych a archívnych dokumentov predstavených v prvom vydaní z roku 1972 a prináša ďalšie poznatky o Tamaškovičovom živote a pôsobení. Nepochybne sa stane veľmi užitočnou pomôckou pre všetkých tých, ktorí sa chcú bližšie zoznámiť s touto zaujímavou osobnosťou, neodmysliteľnou od diania v Trnave v 19. storočí. *P.R. foto: archív autora*

Medzinárodný maliarsky plenér v Trnave

sa uskutoční od 12. do 24. mája v rámci projektu INTER ART PLAY 07, ktorý realizuje známe trnavské občianske združenie výtvarných umelcov BonArt. Zúčastnia sa na ňom siedmi výtvarníci zo Slovenska, Česka, Poľska, Maďarska, Rakúska, Nemecka a Fínska, prípadne Švédska. Plenér je tematicky zameraný na voľnú autorskú interpretáciu hudby v maľbe.

Podujatie bude mať experimentálny charakter. Každý zo zúčastnených umelcov poskytne niekoľko autorských originálov na druhú časť projektu, v ktorej sa uskutoční séria výstav pod holým nebom na najvýznamnejších hudobných podujatiach mesta Trnava.

Prvá výstava bude od 28. do 30. júna počas medzinárodného festivalu hry na dobro Dobrofest 2007, druhá od 13. do 15. júla na Trnavských záhradných slávnostiach v záhrade Západoslovenského múzea. Výstava Farby hudby sa uskutoční v záhrade Domu hudby M. Schneidera Trnavského od 3. do 5. augusta na medzinárodnom jazzovom festivale Trnavský JAZZyk. Výstava členov združenia BonArt bude od 7. do 9. septembra počas Tradičného trnavského jarmoku na Trojičnom námestí alebo v Ružovom parku pri Knižnici Juraja Fándlyho. Posledná výstava účastníkov projektu bude od 11. do 14. októbra na Trojičnom námestí pred Divadlom Jána Palárika v rámci medzinárodného súťažného festivalu speváckych zborov Trnavské zborové dni. Podujatia budú bezplatne

prístupné verejnosti v určených dňoch od 10.00 do 20.00 h. V programoch výstav sú zahrnuté aj neformálne aktivity ako napríklad tvorivé dielne pre deti a dospelých, stretnutia a diskusie.

Cieľom autorov projektu Oksany Lukomskej a Mykolu Biloshytskeho je zvýšiť záujem obyvateľov a návštevníkov mesta Trnava a regiónu o duchovnú tvorivú činnosť a rozvíjať kultúrne a umelecké myslenie v spoločenskom živote. Radi by prispeli aj k zlepšeniu spolupráce s aktívnymi výtvarníkmi a umožnili prezentáciu ich tvorby širokej verejnosti prostredníctvom nekonvenčných a kreatívnych pouličných výstavných programov. Želaným prínosom projektu má byť aj nadviazanie tvorivej spolupráce medzi výtvarníkmi a hudobníkmi.

Podľa slov Mykolu Biloshytskeho veľkou inšpiráciou pre projekt INTER ART PLAY 07 je aj skutočnosť, že Trnava, hoci je krajským mestom a vo svojej histórii mala významné postavenie v rámci celej kultúrnej Európy, nemá v súčasnosti dostatok výstavných priestorov, kde by mohli vystavovať svoju tvorbu výtvarníci s rôznym tvorivým zameraním. Projekt má byť preto aj výzvou pre umelcov, aby spolupracovali, tvorili pre mesto a región, a tak podnietili záujem mestských a regionálnych štruktúr podporovať umenie a vytvárať lepšie podmienky na jeho prezentáciu. *-eu-*

Vízia trnavského lekára Daniela Belluša

Záhradné mesto Trnava

MUDr. D. Belluš vo svojej ambulancii, r. 1939

Medzi významných trnavských lekárov minulého storočia patrí MUDr. Daniel Belluš (1901 – 1985). Narodil sa v Slovenskej Lupči v starousadlíckej slovenskej rodine. Mal dvoch súrodencov, neskôr žijúcich v Bratislave. Staršieho brata Emila, známeho architekta, národného umelca a mladšiu sestru Elenu, akademickú maliarku.

Gymnázium ukončil v Banskej Bystrici v roku 1918 a bola to prvá povojnová slovenská maturita. Medicínu študoval vo Viedni a v Prahe, promoval na Karlovej univerzite. Do Trnavy prišiel v roku 1925 a otvoril si súkromnú lekársku prax na Kollárovej ulici 26 v prízemnom dome, na ktorého mieste si neskôr postavil poschodový dom (dnes č. 5) podľa návrhu brata Emila, vhodne usporiadaný pre prax i rodinu. V 1930 sa oženil s Trnavčankou Augustínou, rod. Baxovou, mali tri deti.

V roku 1931 bol Dr. Belluš vymenovaný za okresného lekára. Túto funkciu vykonával do roku 1939 a potom od 1945 do r. 1951. Jeho obetavé nočné cesty k pacientom za času – nečasu do odľahlých dedín trnavského okresu konskými povozmi alebo dvojtaktným autom Minor bývali namáhavé a ako spomínal, aj plné rôznych dobrodružstiev. V r. 1939 – 1941 pracoval na Ministerstve zdravotníctva v Bratislave a v r. 1942 – 1945 bol

primárom infekčného oddelenia Trnavskej nemocnice. V roku 1951 bol komunistickým režimom prinútený zavrieť svoju lekársku prax. Pracoval potom ako obvodný lekár v Poliklinike na Kollárovej ulici až do odchodu na penziu v r. 1971. Vytúženej slobody sa nedočkal, zomrel v Bratislave v r. 1985, kde je aj pochovaný.

MUDr. Belluš okrem starostlivej liečby pacientov a prevencie chorôb sa venoval verejnému zdraviu a hygiene, bol predsedom mestskej organizácie Červeného kríža a najmä v predvojnovom období sa intenzívne venoval zdravotnej výchove. Prednášal a písal. Zachované výchovné články hovoria o chrípke, tuberkulóze, brušnom týfuse. V článku Kanalizačné a vodovodné práce v Trnave upozorňoval, že *„špatné zdravotno-hygienické pomery v meste si už dávno žiadali zavedenie vodovodu a prevedenie kanalizácie mesta, ... cesty a chodníky sú v špatnom stave.“*

V článku Úkoly verejného zdravotníctva v Trnave, ktorý uverejnil vo funkcii okresného lekára v publikácii Mesto Trnava, vydanej začiatkom 30. rokov (rok vydania nie je uvedený), písal: *„Mesto Trnava leží v plochej kotline, úplne rovinatom kraji a nemá v blízkosti žiadne lesy, hory, ba i väčšia rieka je od mesta vzdialená asi 20 km. Táto poloha má do istej miery vplyv i na zdravotné a hygienické pomery mesta i okolia. Úlohou verejného zdravotníctva je preto upraviť životné podmienky tak, aby boli odstránené všetky škodlivé vplyvy ohrozujúce zdravie. Od verejného zdravotníctva v Trnave sa očakáva riešenie mnohých ťažkých úloh. Je to predovšetkým otázka kanalizácie a vodovodu. Táto okolnosť zapríčiňuje, že zdravotne-hygienické pomery v meste nie sú najlepšie, býva sa často vo vlhkých bytoch, pije sa špatná voda, preto sa v meste vyskytuje dosť prípadov rôznych sociálnych a nákazlivých chorôb. Vlhké byty sú príčinou, že u deti vzniká rachitis, choroby očné, tuberkulóza, kožné nemoci a degenerácia telesná, ktorá je obzvlášť zhubná, keďže byty nie sú prístupné slnku, zostávajú nevetrané a sú po prípade ešte v nečistote držané...*

Zdravotná starostlivosť, ktorú vykonávajú rôzni verejní činitelia, či už je to štát, okres alebo mesto, a či sú to rôzne fondy, nemocenské pokladnice, je v meste veľa zdravotných úloh, ktoré nie sú riešené. Úlohy tieto vykonáva s pekným úspechom dobrovoľná zdravotná starostlivosť, a síce Poradňa pre matky a kojencov, Čsl. Červený kríž a Záchranná stanica, ktoré dopĺňajú verejnú starostlivosť ako aj curatívnu činnosť lekársku pre nemocných a ohrozených.

Táto dobrovoľná starostlivosť nie je ešte dostatočná. Nemáme založenú Masarykovu Ligu proti tuberkulóze, poradňu pre pohlavne chorých, školských lekárov, protialkoholickú poradňu, poradňu pre voľbu povolania. Dobrovoľná starostlivosť má svoje ťažkosti, ktoré sa pri riadnej organizácii a finančnom zabezpečení dajú prekonať a môže sa dať obyvateľstvu možnosť prakticky, dobrovoľne uskutočniť svoju lásku k blížnemu a solidaritu. Nesmie sa zabudnúť, že bez účinnej spolupráce obyvateľstva niet moderného zdravotníctva a v krátkosti uvedené rozsiahle úlohy verejného zdravotníctva by sa v Trnave nedali riešiť. Je preto potešujúcim zjavom, že sa verejnosť začína zaoberať otázkami zdravotníctva, čím v budúcnosti možno očakávať, že z Trnavy sa vyvinie vzorné, čisté, zdravé záhradné mesto.“

V inom článku smerom do budúcnosti zdôraznil: *„Mesto Trnava má najkrajšie podmienky k tomu, aby sa tu vyvinulo pekné, vzorné záhradné mesto, aké ešte na Slovensku nemáme.“*

MUDr. Daniel Belluš patrí k priekopníkom verejného zdravotníctva, zdravotnej výchovy a podpory zdravia na Slovensku. Napriek skutočnosti, že sa v našom meste veľa zmenilo, jeho odkaz o peknom, čistom a zdravom záhradnom meste Trnava znie ako trvalá výzva.

prof. MUDr. Bohumil CHMELÍK, PhD., Trnavská univerzita

Pero le Kvet vystavuje v Artfore

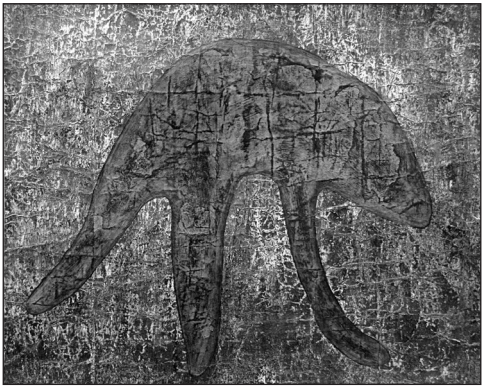

Trnavské kníhkupectvo Artforum sa už od svojho vzniku stalo alternatívnym dejiskom kultúrnych podujatí, či už ide o malé koncerty, čítačky, výstavy... Do konca mája v ňom možno vidieť najnovšiu tvorbu Trnavčana Pera le Kveta.

Ak by sme ju mohli stručne charakterizovať, bolo by to asi „nadpisom“ Od logu k mýtu. Skutočne, Perova súčasná tvorba akoby prešla od surrealistickej, obraznej poetiky hromadenia pojmov k mimoslovnej, ontologickej podstate farby a takmer až sochárskemu poňatiu tvaru. To súvisí aj s témou obrazov, ktoré pripomínajú pohanské božstvá, penáty, niektoré aj s humoristickou nadsádzkou (obraz so smutnou figúrkou z hry Človeče...). Perov rukopis je plošný a zároveň vytvára dojem haptickosti, možno ho však ohmatávať iba okom a tešiť sa zo zasiahnutia. Zo zasiahnutia duše pohanského božstva prežívajúceho v každom z nás. Výstava potrvá do konca mája.

Miroslava KURACINOVÁ VALOVÁ

Čoskoro znova zarezonuje v Trnave dobro

Dobrofest, jeden z najstarších medzinárodných hudobných festivalov na Slovensku, sa uskutoční 28. – 30. júna

Po veľkolepo poňatom predchádzajúcom jubilejnom štvordňovom 15. ročníku s hosťami z pätnástich krajín a štyroch svetadielov, ktorého úspech podkopalo neobyčajne zlé počasie, tohtoročný festival bude skromnejší. Organizátori ho zoštíhlili na tri dni, vrátili späť na Trojičné námestie a v nádeji na konečne pekné počasie posunuli jeho termín až na koniec júna, keď celé podujatie bude spojené aj s otvorením Kultúrneho leta v Trnave. Okrem koncertov na Trojičnom námestí sa návštevníci festivalu budú môcť zúčastniť aj na neformálnom stretnutí s niektorými hviezdami Dobrofestu na podujatí Tvárou v tvár v Dome hudby, nebude chýbať ani špeciálny koncert pre hudobných fajnšmekrov v Synagóge a organizátori už tradične pripravili aj satelitný koncert v Dolnej Krupej, odkiaľ Dopyerovci pochádzali. Kompletný program tohtoročného Dobrofestu môžu nájsť záujemcovia už teraz na internetovej stránke www.dobrofest.sk.

Dobrofest aj v tomto roku tradične ponúkne multižánrovú zmes vynikajúcich domácich i zahraničných súborov s dominujúcim zvukom rezofonickej gitary, ktorej vynálezcovi, slovenskému rodákovi Johnovi Dopyerovi (1893 – 1988), je celý festival venovaný. V prvom rade veľký zážitok pre návštevníkov festivalu sľubuje mladý americký dobrista Todd Livingston s jeho Bandom, v ktorom hrá aj vynikajúci gitarista a spevák Tim May. Organizátori pripravili aj zaujímavý experiment, jedinečné spojenie rezofonického dobra s ľudovou hudbou – spoločné vystúpenie známeho

súboru Diabolské husle s hosťujúcim dobristom Henrichom Novákom na otváracom koncerte festivalu. Nemenej zaujímavou kombináciou bude aj koncert speváka Petra Lipu so sprievodnou skupinou, v ktorej bude hrať ďalší známy slovenský dobrista Peter Szabadoš.

Na tohtoročnom Dobrofeste sa objaví aj množstvo nových tvárí. Po prvýkrát si budeme môcť v Trnave vychutnať nádherný hlas čierneho amerického speváka Big Daddy Wilsona s jeho medzinárodnou skupinou Mississippi Grave Diggers. Z Francúzska príde vzdať hold Johnovi Dopyerovi spevák a hráč na rezofonickú gitaru Pascal Mesnier, z Poľska bluegrassová skupina Czas na Grass, z Nemecka dobrista, spevák a hráč na ústnu harmoniku Stefan Amt so súborom Tea Bone, z Maďarska skupina Tom White Harp User a z Rakúska spevák a hráč na rezofonickú gitaru Christian Prechtl. Okrem nich v posledný júnový víkend stretneme na pódiách Dobrofestu aj známeho českého speváka Roberta Křesťana s jeho skupinou Druhá Tráva, v ktorej hrá najlepší český dobrista Luboš Novotný. Od našich najbližších susedov spoza západných hraníc prídu ešte súbory Wyrton a Petr Kus a Fámy. V Trnave ďalej privítame slovinského speváka a dobristu Kosta Braneho a nebude chýbať ani taliansky superspevák a gitarista Toni Balocco a jeho Dobro Mafia. Domácu slovenskú scénu okrem už spomínaných budú zastupovať súbory Grasscountry, BG Time, Bonzo & The Resonators s Bobošom Procházkom, či slovensko-holandská formácia Waterflow. Na Dobrofeste sa stretnú aj členovia kedysi populárnej bluegrassovej skupiny Fragment na jedno exkluzívne vystúpenie, kvôli ktorému priletí zo zámoria aj ich bývalá speváčka a basgitaristka Janka Doláková, ktorá v súčasnosti pôsobí v USA.

Dobrá hudba, dobrá atmosféra a dobrí ľudia – to sú už tradičné atribúty Dobrofestu, ktoré ho preslávili po celom svete. Ak sa v tomto roku k nim pridá ešte aj dobré počasie, pripíše si ďalší bonusový bod k dobru. *Peter RADVÁNYI*

Jarné tvorivé dielne v škole Angely Merici

Rozvíjať tvorivosť žiakov cez folklór je jeden zo spôsobov, ako nadviazať na ľudové umenie miestneho regiónu a spojiť minulosť so súčasnosťou. To sa darí na Základnej škole Angely Merici cez detský folklórny súbor Drienka a cez záujmovú činnosť iných krúžkov, pôsobiacich na tejto škole.

Dôkazom toho bolo i zaujímavé stretnutie rodičov a žiakov v priestoroch telocvične, kde sa konalo jarné vystúpenie DFS Drienka. Zvyky, vinše, chorovody, to bol iba začiatok, ktorý sľuboval príjemné popoludnie. Po presunutí do tried čakalo na všetkých maľovanie vajíčok rôznymi technikami, pletenie šibákov, krásna výstavka obrázkov s veľkonočnou tematikou. Tvorivé dielne prebiehali vo viacerých triedach na prvom i druhom stupni. Maľovať vajíčka voskom i nastriekať zlatým sprejom – to bola úloha i pre rodičov.

Školská kuchyňa rozvoniavala dobrotami, ktoré upiekli žiaci so svojimi učiteľmi. Pochváliť musíme hlavne krúžok varenia a krúžok zdravej výživy. Brána školy sa zatvárala až večer. Všetci organizátori však dúfajú, že sa pootvoril pomyselný most, ktorý spája rodičov, pedagógov i žiakov tejto školy. *Stanka BORISOVÁ*

Autorka je učiteľka v ZŠ Angely Merici

Krása zašlých čias

Pod týmto názvom otvorilo Západoslovenské múzeum v Trnave 30. marca novú expozíciu, v ktorej predstavuje časť historických zbierok zo svojich depozitárov. Zrenovovaný priestor umožnil vytvoriť niekoľko nábytkových zoskupení, kde sú jednotlivé artefakty spojené do interiérových celkov.

foto: ZsM

Západoslovenské múzeum sústredilo za niekoľko desaťročí svojej existencie zbierku spätú s mestom Trnava a bezprostredným okolím.

Do historických zbierok sa v minulosti dostali aj predmety z kaštieľa vo Voderadoch súvisiace s rodinou Zičiovcov a s ich príbuznými. Nová expozícia začína ukážkou interiéru s krásnymi kusmi nábytku doplneného originálnymi umeleckými dielami, ktoré roky zbierali príslušníci tohto rodu s vytríbeným umeleckým cítením. Štylizovaný interiér s drapériami a obkladom vytvorený architektom expozície má podporiť ilúziu pompéznosti šľachtickej domácnosti.

Vo svojich príbytkoch predkladala šľachta na obdiv vlastné bohatstvo aj prostredníctvom vzácnych artefaktov privezených z ciest po západnej Európe, najmä z kolísok umenia – z Talianska a Francúzska. V 19. storočí k nim pribudli aj orientálne predmety, ktoré si získali veľkú obľubu.

Rodové galérie s portrétmi slávnych členov rodiny zdobili steny komnát, chodby a schodiská hradov, zámkov i kaštieľov. Umelecká zbierka múzea uchováva okrem podobizní Zičiovcov ešte niekoľko menších rodových kolekcií. Po vzore vyššej šľachty sa dávali portrétovať aj zemania a neskôr bohatí mešťania. Obľúbené boli najmä manželské portréty.

V polovici 19. storočia vystúpila do popredia i u nás meštianska vrstva spoločnosti. V múzeu sa okrem nábytkových súborov a solitérov nachádza aj množstvo bytových doplnkov z autentického trnavského prostredia. Niektoré predmety sú pre nás už dnes anonymné, no mnohé majú zaznamenaný presný pôvod z niektorej trnavskej meštianskej rodiny. Interiér meštianskej domácnosti je zložený z drobností, ktoré sú súčasťou dejín tohto mesta, súčasťou konkrétnych ľudských životov.

Študenti k Trnave vždy patrili. Za čias Trnavskej univerzity tvorili dokonca nezanedbateľnú časť obyvateľstva. Študenti prichádzali a odchádzali, žili vlastným životom, vždy tak trochu bohémskym a slobodným. Súčasťou života tých, ktorí do Trnavy prichádzali za vzdelaním, bol podnájom. Ich izbičky bývali skromné, ale obsahovali všetko, čo k študentskému životu patrilo. Interiér študentskej izby navodzuje atmosféru na konci 19. storočia.

Prelom 19. a 20. storočia a nový umelecký štýl – secesia priniesol nové dekoratívne prvky do všetkých oblastí úžitkového umenia. Mnohé pretrvali v domácnostiach ešte niekoľko desaťročí. Izba so secesným nábytkom a doplnkami predstavuje inte-

riér zo začiatku 20. storočia. Doň sme navodili ilúziu, že je obývaná ženou obľubujúcou ručné práce – teda činnosť, ktorou sa meštianky v domácnostiach v tejto dobe skutočne zaoberali.

Expozícia predstavuje aj osobitne vybrané kolekcie interiérových doplnkov zo starších i mladších umeleckých slohov a štýlov. V domácnostiach sa uchovávali ako rodinné bohatstvo vystavené na obdiv v izbách, kde sa prijímali návštevy. Brúsené a leptané sklo, porcelán známych značiek, hodiny, striebro, cínový a medený riad a pod. tvorí samostatné celky vystavené vo vitrínach. Predstavujú bohatstvo doplnkov, ktoré patrili neodmysliteľne k interiérom šľachtických, zemianskych a neskôr aj meštianskych domácností. *PaedDr. Simona JURČOVÁ, ZsM*

Východná Ázia očami grófa Jozefa Zičiho

Západoslovenské múzeum vydalo Denník grófa Jozefa Zičiho z cesty po východnej Ázii v rokoch 1875 – 1876. Slávnostné uvedenie publikácie sa uskutočnilo 27. apríla v Západoslovenskom múzeu. Od dátumu posledného záznamu v tomto cestopisnom denníku uplynulo v septembri minulého roka práve 130 rokov.

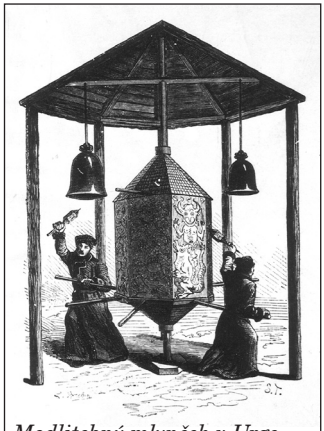

Modlitebný mlynček v Urge (ilustrácia z knihy)

Publikácia ponúka odbornej i laickej verejnosti jedinečný autentický záznam života v Ázii v sedemdesiatych rokoch 19. storočia očami potomka jedného z najstarších uhorských šľachtických rodov Jozefa Zičiho, ktorý je považovaný za posledného z významných predstaviteľov voderadskej vetvy Zičiovcov. Pikantný nádych dodáva denníku fakt, že jedným z motívov ázijskej expedície Jozefa Zičiho a jeho mladšieho brata Augustína bolo hľadanie možnej pravlasti Maďarov. Nemenej dôležité bolo však doplňanie ázijských zbierok vo voderadskom a budapeštianskom kaštieli Zičiovcov a poznávanie krajiny, odkiaľ zbierkové predmety pochádzajú. Vlastníkom časti zbierok z voderadského kaštieľa je v súčasnosti Západoslovenské múzeum.

Podľa slov redaktorky novej publikácie riaditeľky Západoslovenského múzea Daniely Čambálovej prvé predpoklady na to, aby Zičiho cestopisný denník mohol znova uzrieť svetlo sveta, splnil už v deväťdesiatych rokoch minulého storočia vtedajší riaditeľ múzea Ing. Milan Petráš, ktorému sa vďaka pochopeniu vedúcej oddelenia feudalizmu Slovenského národného archívu Marty Melníkovej podarilo získať fotokópie rukopisu denníka z bohatého fondu archiválií rodu Ziči z Voderád pri Trnave. So žiadosťou o preklad z maďarského jazyka sa vtedy obrátil na Katarínu Potokovú, ktorá ho dokončila v roku 1999. Vysvetlivky prekladateľky neskôr doplnili vypracovaním poznámkového aparátu pracovník Ústavu orientalistiky Slovenskej akadémie vied japanológ Ivan. R. V. Rumánek a sinológ Martin Slobodník z Katedry jazykov a kultúr krajín východnej Ázie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Latinské citáty spracovala Erika Juríková z Trnavskej univerzity.

Súčasťou denníka sú dve fotografie a mapa sveta, na ktorej je znázornená absolvovaná trasa. Text ilustrujú i dobové pohľadnice z Číny, v obrazovej prílohe sú ukážky zbierkových predmetov zo zičiovskej kolekcie a vybrané dobové snímky z fondov Západoslovenského múzea. *-eu-*

MULTIPLACE v Trnave tentoraz vzdelával

Známy medzinárodný festival nových médií Multiplace sa tento rok premenoval na festival sieťovej kultúry. Samozrejme, myslí sa tým sieť elektronická a zároveň virtuálna, ktorá spája stále väčšie množstvo ľudí po celom svete. Presne tá umožnila tento rok „zosieťovať" až šesť krajín a v nich dvanásť miest. Jedným z participantov sa znova stala aj Galéria Jána Koniarka v Trnave, ale ďalšie zastúpenie malo naše mesto aj v osobe rodáčky Viery Levitt pri organizovaní Multiplace v meste Providence (USA).

foto: GJK

Poznáte obraz Mona Liza? A napadlo vám niekedy, že pri jeho vzniku pred 500 rokmi bol Leonardo tiež „súčasným umelcom" a že ako taký využíval všetky najmodernejšie umelecké, ale aj technické vynálezy svojej doby, ba takmer až „nové médiá" ? Aj na Mone Lize vidieť, ako sa všetky „nové médiá" raz stanú starými, ale ich prínos, produkt, dielo zostáva... Takým je možno aj zvukovovideoinštalácia Definícia priestoru svetlom mladého výtvarníka Martina Bastyana Sedláka, ktorá prebiehala v Galérii Jána Koniarka (GJK) počas celého festivalu od 12. do 24. apríla 2007.

V sobotu 14. apríla sa v rámci Multiplace v GJK konal prvý blok prednášok reflektujúcich využitie nových technológií v súčasnom umení. Svoju prezentáciu Od interaktívneho umenia k participatívnemu z pohľadu informatika predviedol známy profesor informatiky, zanietenec pre umelú inteligenciu Jozef Kelemen. Keďže má rád všetko, pri čom sa okrem ľudského využíva aj počítačový mozog, pripravil si prednášku o troch súčasných autoroch, z ktorých jeden bol vizuálny umelec, jeden skladateľ, a tretí bol odborník na umelú inteligenciu z Massachusettského technického inštitútu, dnes už 80-ročný pán Marvin Minsky. Práve jeho teoretická kniha Societna teória mysle o správaní jednotlivých prvkov mozgu (ale aj inteligentného spoločenstva), ktorá sa snaží prijateľne vysvetliť jeho zložité fungovanie, bola totiž inšpiráciou pre ďalších dvoch autorov: Český výtvarník Federico Diaz na základe jej názorov vymyslel Mnemeg. Zvláštnu bytosť ženského rodu, ktorá „žila" na plátne v Moravskej galérii v Brne. Jej pohyb a celkové správanie bolo ovplyvnené snímačmi, ktoré v miestnosti, kde sa nachádzala, snímali pohyb, správanie a zvuk návštevníkov. Každý tak mohol vstúpiť do jej sveta a ovplyvniť ho. (Sme v pokušení veriť, že keby bol Leonardo mohol, určite by sa do takéhoto diela pustil!) Amerického hudobného skladateľa Toda Machovera na Minského teórii pre zmenu fascinovalo spojenie neurónov (prvkov spoločnosti – agentov) na celky so svojou vlastnou inteligenciou (agentúry), ktoré majú aj svoju vlastnú kreativitu. To ho inšpirovalo k vytvoreniu počítačového programu, vďaka ktorému sa mohli ľudia na celom svete pomocou internetu zapojiť do komponovania tzv. The Brain Opera – diela mozgu a vytvoriť tak niečo spoločné... Prestať sa prizerať, ale začať tvoriť...

Ešte provokatívnejšie informácie priniesla Ľubica Lacinová z Ústavu molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, ktorá by svoju prednášku Transgénne umenie – od biológie do galérie bola mohla pomenovať aj skrátene Veda v službách umenia. Človek zasiahol do evolúcie už pred desaťtisíc rokmi, keď začal zušľachťovať prvé zvieratá a rastliny, za posledných sto rokov od objavenia chromozómu sa mu však zdá táto oblasť oveľa prístupnejšia a hlavne príťažlivejšia. Na možnosť jej vlastnej kreativity a reprodukovateľnosti pružne zareagovali aj umelci. Už v roku 1936 vystavil fotograf Edward Steichen geneticky upravené stračonôžky. S objavením DNA o 50 rokov neskôr vznikli aj nové možnosti tvorby – duplikovaním, strihaním, novým spájaním, syntetizovaním častí jej reťazca. Vložením takýmto spôsobom upraveného génu získava organizmus nové vlastnosti. Stále viac sa v tvorbe takéhoto „bioumenia“ využívajú aj upravované kmeňové bunky. Zároveň bola objavená „vnútorná krása“ organizmov – málokto pochybuje o tom, že príroda je krásna, a gény, baktérie a vírusy sú predsa tiež jej súčasťou, len ich treba odfotiť pod elektrónovým mikroskopom. Z umelcov, ktorí sa venujú tvorbe na tomto poli, Ľubica Lacinová spomenula genetičku Hunter O'Reilly, Joea Davisa, Eduarda Kaca, Martu de Menezes, austrálsku skupinu SymbiotikA a Davida Kremersa... Hoci sa genetické upravovanie zdá len prirodzeným pokračovaním evolúcie, predsa so sebou prináša príliš mnoho „momentov prekvapenia“, aby mohlo úplne dostať zelenú.

V utorok 17. apríla 2007 sa konal ďalší blok prednášok, tentoraz boli témou OBRAZ A ZVUK. Výtvarník a profesor Masmediálnej fakulty UCM v Trnave Peter Rónai hovoril o Súčasnom umení a digitálnom obraze. Predstavil 15 klipov zo svojej zbierky videoumenia od jeho vzniku v 20. rokoch 20. storočia (v tvorbe surrealistov) až po súčasnosť (spievajúci občiansky preukaz Jana Suchomela, nar. 1981, ČR). V rámci nich Rónai kontextualizoval aj svoju tvorbu, ktorú mohli návštevníci GJK vidieť aj na nedávnej výstave Mixed Media. Film, to je vlastne 24 obrázkov premietnutých za sekundu, ktoré až v našom mozgu vytvoria súvislý pohyblivý obraz v sekvenciách. Striedanie rôznych sekvencií vyvoláva u diváka emocionálny zážitok z pozerania – na túto teóriu nadviazali vo svojich prácach už „objavitelia filmu pre výtvarné umenie“ Man Ray, Duchamp, Švankmajer, ale aj ruský priekopník dokumentaristiky Džiga Vertov či Sergej Ejzenštejn.

Nie nepodstatnou zložkou videotvorby je hudba, preto bola prednáška dr. Júliusa Fujaka z Ústavu literárnej a umeleckej komunikácie UKF v Nitre Nekonvenčná hudba na Slovensku na prelome 80. a 90. rokov očakávaným vyústením festivalu. Okrem známych hudobných alternatív (voči populárnej hudbe) ako sú kapely Bez ladu a skladu, Karpatské chrbáty, Vrbovskí víťazi, hovoril hlavne o novátorskej hudbe v prostredí štátom kontrolovanej hudobnej kultúry pred rokom 1989. Jej tvorcami, ktorí ju ale úspešne prepájali aj inými žánrami umenia (najčastejšie výtvarnou kultúrou), boli hlavne Milan Adamčiak, Peter Machajdík, Michal Murín, Martin Burlas či teoretik – estetik Jozef Cseres. Mnohé projekty a zoskupenia, ktoré vznikli v spomínanom období, fungujú úspešne dodnes (Živé kvety ako pokračovanie Tornado Lue, komorné združenie Veni) a sú obohatením plurality hudobného života na Slovensku.

Na záver ešte pridávame konštatovanie, že aj keď mal Multiplace v Trnave v tomto ročníku pre svoj vzdelávací program skôr komorný charakter, bol v pravom zmysle slova „Multi“mediálnym. *Miroslava KURACINOVÁ VALOVÁ*

Stavbu organa v Bratislave koordinuje Trnavčan

Aj Trnava má ideálne priestory na umiestnenie nových organov

1

Bratislavsko-trnavská arcidiecéza iniciovala v októbri minulého roka stavbu nového organa v Dóme sv. Martina v Bratislave. Starý organ má byť premiestnený do kostola Panny Márie Sedembolestnej v Žiline. V januári tohto roka sa začala proti tomuto zámeru dvíhať vlna odporu. Dirigent SND Pavol Selecký podal vo veci návrh na vykonanie poslaneckého prieskumu a zverejnil výzvu za zachovanie historického organa v dóme na pôvodnom mieste. K výzve sa názorovo pridala časť laickej i odbornej verejnosti. V tlači, rozhlase a televízii bolo zverejnených viacero článkov a relácií na túto tému. Objavili sa aj emotívne slovné spojenia, napríklad, že ide o kultúrny vandalizmus, prečin voči histórii mesta, podľa jedného periodika dokonca o zločin. Prostredníctvom internetových diskusií pridávali svoje názory aj čitatelia. Pamiatkari na výmenu organa vydali povolenie. Pôvodný nástroj z roku 1880 bude pri tejto príležitosti zreštaurovaný. Práce na konštrukcii nového organa by sa mali začať na prelome júna a júla. Koordinátorom jeho stavby je Trnavčan, arcidiecézny hudobník a koncertný organista Stanislav Šurin, ktorému Novinky z radnice položili v tejto súvislosti niekoľko otázok.

■ Čo je podľa vás príčinou toho, že spor okolo stavby nového organa prerástol aj hranice Slovenska?

Príčinou sú konkrétne osoby, ktoré si týmto spôsobom chcú presadiť svoje vlastné záujmy. Títo ľudia položili celý problém do polohy – cirkev ide zničiť historický organ a na jeho miesto postaviť nový, elektronický organ. Na základe týchto zavádzajúcich tvrdení sa im podarilo vzbudiť emócie u časti odbornej a laickej verejnosti. Podarilo sa to dokonca aj u úradníka Ministerstva kultúry SR, priamo zodpovedného za oblasť kultúrneho dedičstva.

■ Odporcom stavby nového organa na mieste starého organa je aj prof. Klinda...

Áno, ale v liste p. arcibiskupovi v januári 2006 sa ponúka: *„Ak ma poctíte, budem Vám k dispozícii s dlhoročnými skúsenosťami disponenta významných organov a experta stavieb doma i v zahraničí“*. Vo svojej knihe Organ v kultúre dvoch tisícročí (s. 172) tvrdí: *„Organy v kostoloch boli nahradzované novými, no nie hodnotnejšími. Napríklad organ bratislavského dómu, ktorý v roku 1881 postavil Vincent Možný s použitím starších píšťal z demontovaných organov, bol už od počiatku chybný a nespĺňal úlohu reprezentatívneho organa v tak významnom kostole. Dlhoročný dómsky organista Štefan Németh sa snažil už od svojho nástupu roku 1921 získať nový organ zo zahraničia, dlhé roky realizoval zbierku naň, ale zámer zostal dodnes nerealizovaný“*.

■ Mohli by ste, prosím, uviesť hlavné argumenty pre stavbu nového organa a premiestnenie starého?

Na celom Slovensku, nielen v Bratislave, absentuje organ, ktorý by reprezentoval súčasné moderné organárstvo na štandardnej svetovej úrovni. V bratislavskom dóme sa konajú významné liturgické a štátnické slávnosti. Dóm sv. Martina má bohatú hudobnú

tradíciu. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby sa tu nachádzal reprezentačný nástroj, ktorý by spĺňal najvyššie kritériá kladené na liturgiu a koncerty. Terajší organ ich v žiadnom prípade nespĺňa z dôvodu nedostatočných zvukových kvalít, technického riešenia, použitého materiálu a predovšetkým zlého umiestnenia v podveží (obr. 1).

2

■ Odporcovia argumentujú aj rizikom poškodenia starého nástroja pri jeho demontovaní a prevážaní do Žiliny...

Poslanec Jariabek, jeden z iniciátorov odporu proti stavbe nového organa a premiestneniu starého, ako jeden z hlavných dôvodov svojho nesúhlasu s premiestnením povedal, že organ sa pri prevoze môže poškodiť. V laickej verejnosti to urobilo rozruch. Ľudia sa ma pýtali: „A čo, ak sa taká vzácnosť poškodí? Radšej nech to zostane v dóme.“ Ale ak by sa organ reštauroval, aj tak by sa musel dočasne premiestniť do reštaurátorského ateliéru. Otázka však stojí inak: Čo na tomto svete sa nemôže pri prevoze alebo presune poškodiť? Vari sa neprenášajú oveľa vzácnejšie veci? Rozobratie a prevoz organa urobí autorizovaný reštaurátor pri dodržaní odborných zásad a maximálnych opatrení.

■ Aký prínos bude mať v rámci Slovenska nový organ v Dóme sv. Martina?

Bude to klasický mechanický píšťalový organ, ktorý bude svojou kvalitou konkurovať nástrojom najvýznamnejších európskych katedrál (obr. 2 – vizualizácia). Nielen pre Bratislavu, ale aj pre celé Slovensko to bude mať v oblasti organovej kultúry epochálny význam. Organ stavia jeden z najlepších súčasných organárov, legendárny Gerald Woehl z Marburgu. Woehl bol poverený napríklad stavbou slávneho Bachovho organa v Lipsku, kde je Bach pochovaný. Koncepcia organa pre Bratislavský dóm ponúkne ideálne možnosti na interpretáciu diel J. S. Bacha a francúzskej romantickej hudby.

Nový organ bude stáť 993 000 EUR bez DPH. Je to dar najvyšších kultúrnych hodnôt Slovensku, ktorý Bratislavsko-trnavská arcidiecéza financuje zo svojich prostriedkov a z príspevkov sponzorov. Pripomínam, že ani koruna nejde z verejných zdrojov.

■ Mohli by ste uviesť príklad podobného postupu v zahraničí s dobrým výsledkom?

Hral som na niekoľkých veľmi vzácnych organoch z 19. storočia v Seattle (USA), ktoré premiestnili z Anglicka. Už v spomenutom Thomaskirche v Lispku sa nachádzal pred Woehlovým organom nástroj, ktorý premiestnili do iného kostola. V súčasnosti sa v západnej Európe zatvára veľa kostolov a organy z nich sa rozpredávajú. Viem o množstve organov, ktoré sa takto dostali predovšetkým do oblasti strednej a východnej Európy.

■ Viete si predstaviť, že by sa mohlo postupovať podobne aj v Trnave a ak áno, v ktorom kostole a čo by sme tým získali?

Do spektra vzácnych historických organov v Trnave by bolo vhodné postaviť aj nové nástroje, ktoré reprezentujú dnešnú dobu. Predovšetkým by to bolo potrebné urobiť v kostoloch, kde sa nachádzajú nekvalitné organy, ktoré sú navyše v zlom stave. Ide predovšetkým o Kostol sv. Jozefa. Nový organ potrebujú určite v Kostole Najsvätejšej Trojice. Aj Kostol sv. Jakuba by si zaslúžil lepší organ. Je tu priam ideálny priestor. Súčasný organ v tomto kostole má závažné technické nedostatky, ktoré vznikli pri jeho rozšírení. V Trnave sú však aj nechrámové priestory, kde by v budúcnosti bolo vhodné postaviť organ. Jedinečný potenciál, ktorý Trnava v tejto oblasti má, by bolo v budúcnosti vhodné využiť aj vo vzdelávaní v oblasti organovej a cirkevnej hudby.

Zhovárala sa Elena URSINYOVÁ

Odhaľme vykrádačov našej kultúrnej pamäti

Cyklus pre detektívov amatérov – III. časť

V dejinách Trnavy, starších i nedávnych, jestvuje rad neznámych a zabudnutých skutočností. V cykle článkov chceme upozorniť na niektoré z nich ako úlohu pre amatérov – detektívov, historikov a pamätníkov, ale aj pre príslušné inštitúcie s prosbou o zaslanie informácií, zaprášených stôp a stanovísk. Pomôžte aj vy doplniť dejiny Trnavy.

Keramik Jozef Sušienka v Trnave opakovane vystavoval. Z výstavy v parku priľahlom k budove bývalého okresného národného výboru, dnešného krajského úradu, zostali v parkovom priestore a skrášľovali mestské prostredie tri originálne diela. Pôvabná plastika zložená z keramických dielov zostala v parčíku a dva keramické objekty – vázy stáli v záhone ruží pred úradom. V priebehu rokov sa diela J. Sušienku postupne „vytratili“.

Výzva našim čitateľom: zašlite do redakcie Noviniek z radnice alebo na adresu bchmelik@truni.sk informácie o keramických objektoch J. Sušienku.

Bohumil CHMELÍK

Pravý pán Krivička s jednou ľavou kopačkou

Sympatický slovenský colník si na hraničnom prechode v Bergu preštudoval tri pasy, ktoré som mu podal okienkom auta, pátravo sa zahľadel na osadenstvo môjho mikrobusu, zodvihol pravú ruku s jedným pasom a zvolal: „Pán Krivička!“ Mimovoľne som sa najprv obzrel, kto sa prihlási, ale žiadny pán Krivička v aute nesedel. Prizrel som sa lepšie, a zrazu mi to došlo. Pán Krivička mám byť ja.

Oblial ma studený pot. Pána Krivičku som pred pár dňami doviezol z Nemecka. On vtedy v Bergu podával colníkovi naše pasy a keď mu ich vrátil, Krivička dal jeden mne a jeden si strčil do bundy. To už som bol s autom v pohybe, a tak som, ako vždy predtým, zastrčil pas za slnečné tienidlo nado mnou.

„Pán Krivička?!?“ ozval sa oveľa nástojčivejšie colník a ja som si bol istý, že prežívam najhorší deň vo svojom živote.

Bola sobota 23. mája 1992. Ráno som spílil kmeň orecha v našej záhrade rodinného domu na Ulici 9. mája, ktorý bol vo svojom zenite najväčším stromom trnavskej štvrte Tulipán. Vyschnutého orechového obra mi niekoľko rokov predtým opiloval kamarát Ivan Holub a nechal iba kmeň. Potom som šiel do trnavskej nemocnice navštíviť svojho ťažko chorého otca. Na internom, kde ležal, ma prekvapilo neuveriteľné ticho. Nebolo nikoho. Potom zrazu vyšiel z dverí izby, kde ležal môj otec, službukonajúci doktor. „Váš otec zomrel pred piatimi minútami. Včera večer upadol do kómy a už sa z nej neprebral...“

Práve v tento deň som mal hrať na zábave v Rakúsku s hráčom na klávesové nástroje Milošom Žemlom z Hlohovca a speváčkou Ankou Križánkovou z Bratislavy. Zmluva sa už zrušiť nedala. Za svojej muzikantskej éry som si veľakrát vypočul, že muzikant nie je povolanie, ale poslanie. A že musím ísť hrať, spievať a tvárit sa veselo, aj keď je mi úplne najmizernejšie...

Tak som v tú hroznú sobotu poobede naložil hudobnú aparatúru do mikrobusu a odfrčal so Žemlom a Križánkovou do Rakúska. S problémom na hranici som vôbec nepočítal. Po roku 1989 sa mi na hraniciach nikdy nič zlé neprihodilo. Až teraz. Márne som sa snažil colníkovi vysvetliť, čo sa vlastne stalo.

„Pán muzikant," povedal a významne sa pozrel na hodinky, „je práve šestnásť hodín popoludní a ja končím službu o osemnástej. Keď tu dovtedy nebudete s vaším pasom, a samozrejme, aj s pánom Krivičkom, aby vám dosvedčil, že je všetko tak, ako hovoríte, garantujem vám, že vás to bude stáť minimálne desaťtisíc. A to buďte rád, že ste sa s tým pasom nevytasili pred rakúskymi colníkmi. Tí by vás zavreli, až by ste očerneli."

Zrazu som bol naozaj skoro rád. Žemlu, Križánkovú a aparatúru som musel nechať ako rukojemníkov na našej colnici, skočil do auta a prvýkrát zvrhlo testoval, koľko z neho vyžmýkam. Pána Krivičku som vtedy z Nemecka doviezol do Slovenskej Novej Vsi pri Voderadoch. Keď som tam dorazil, bola doma iba jeho manželka. Ubezpečila ma, že jej muž je teraz v Cíferi, kde hrá dedinský futbal a háji farby svojej obce.

Bolo už okolo piatej poobede. Letel som do Cífera a zúrivo hľadal futbalové ihrisko. Našiel som ho podľa výkrikov futbalového publika. Už som tam bol, medzi divákmi, a videl hrať Krivičku proti Cíferu. Hral ako šarkan, no keď som stručne vysvetlil jeho trénerovi situáciu, dal ho vystriedať. Krivička si na striedačke v pár sekundách vypočul, o čo ide, našťastie, hneď pochopil vážnosť situácie a začal sa rýchlo prezúvať. Na ľavej nohe mal ešte kopačku so štucňami a na pravej už vymenenú a zaviazanú poltopánku, keď dali Cíferčania jeho družstvu gól.

„Ty, ty, tyýý...," zareval na mňa fanúšik futbalového družstva, v ktorom hral Krivička. „Kolko ci vlastne zaplacili, čoó...?"

Ďalší, čo sa potácal a rozháňal rukami, pozeral na mňa a kričal: „Lobda, to je to gulaté, čooo?...!" Medzitým hráč, už neviem, z ktorého mužstva, zostal po faule nehybne ležať na trávniku. Jeden divák zareval: „Vyhodte to mrtvé telo, aby to tu nesmrdelo!" „Vyšlahajte sudcu s retazu," kričal ďalší...

Krivička nevydržal a vrhol sa s jednou poltopánkou a jednou kopačkou nazad do hry. „A už ideš! Poď, poď, ember, nebeská Mario," kričali jeden cez druhého fanúšikovia Slovenskej Novej Vsi.

Obkolesený nevraživými divákmi som si spomenul, že prvý človek, ktorý ma učil hrať futbal, bol môj otec. V mysli sa mi vybavil obraz rozkvitnutého humna pri stodole za domom môjho dedka a babky v Hrnčiarovciach. Videl som seba – malého čiernovlasého fagana v krátkych nohaviciach, ako sa snažím kopnúť do lopty, ktorú mi prihral otec. Ako rozhodca nám vtedy asistoval veľký vysmiaty čierny nemecký ovčiak Bundo. Keď som sa otca pýtal, za koho hrával futbal, s úsmevom mi odvetil, že za ŠK Smrt...

So smútkom som si uvedomil, že otcovo vtipkovanie dnes nadobudlo nový význam. Myšlienky mi lietali v hlave ako tí za loptou na ihrisku. Potom sa mi zrazu z hĺbky pamäti vynoril jeden zážitok z dedinského futbalu v Linči, na ktorom som bol s otcom niekedy v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Už si nepamätám, s kým vtedy Linčania hrali. Pamätám si však, že pri ihrisku stálo niekoľko spojených drevených záchodov. Známy domáci divák, ktorý sa podľa jeho nemenovaného spolupracovníka volal Peter Špita a robil na vykládke vagónov v TAZ Trnava, si

počkal, kým sa dvere záchoda nezatvorili za Linčanom Dominom Šergovičom a s priateľom Šaňom Turasom latrínu prekotili tak, že ležala zatvorenými dverami na zemi. Uväznený Domino potom vykúkal kruhovým výrezom určeným pre časť tela, kde chrbát stráca poctivé meno a striedavo, podľa toho, ktorá potreba sa mu práve javila ako nástojčivejšia, fandil domácemu mužstvu alebo kričal, aby ho prekotili naspäť. Hneval som sa na seba, že sa mi táto spomienka vynorila v hlave práve v túto smutnú sobotu.

Zápas, chvalabohu, skončil o pár minút, pán Krivička skočil do svojho auta, ja do mikrobusu a leteli sme na colnicu. Stihli sme to. Pán Krivička s poltopánkou na pravej nohe a s kopačkou na ľavej dosvedčil, že on je naozaj on a ja som ja, že som mu naozaj pas neukradol a ani on mne, a že je vlastne všetko v najlepšom poriadku.

Večer som už s kapelou vyhrával a spieval Rakúšanom a snažil sa tvárit veselo. Potom som zanevrel na dlhé dva roky na muzikantský život, až kým mi konečne nesvitlo, čo mi vlastne chcel otec o živote povedať. *Marián MRVA*

Poltisícka tanečných párov v GPT 2007

Memoriál D. Svatého poslednú májovú sobotu, na Rysy v novom termíne

■ **JARNÁ BEŽECKÁ TRIDSAŤMINÚTOVKA** – Conipurová dráha Mestského atletického štadióna Antona Hajmássyho v Trnave patrila 37-člennému pelotónu 17. ročníka jarnej tridsaťminútovky. Medzi štartujúcimi nechýbal ani 81-ročný nestor Tibor Vaňo z Chrabrian pri Topoľčanoch. Vecné ceny, venované mestskou samosprávou, sa rozdeľovali vytrvalcom obľúbeným tombolovým spôsobom. Absolútne poradie mužov: 1. Jozef Valášek (AŠK Slávia Trnava – SPŠ dopravná) 8 305 m, 2. Štefan Lehen (Fešák team Trnava) 8 283 m, 3. Michal Valkovič (BK Pyxida Čierne Kľačany) 8 131 m, 4. Peter Tomič (ZUJ Galanta) 7 855 m. Ženy a dorastenky: 1. Jana Puškárová (Slávia Trnava) 6 653 m, 2. Zuzana Pribulová (Suchá nad Parnou) 6 592 m, 3. Zdena Trulíková (Slávia Trnava) 5 848 m, 4. Zuzana Lapšanská (BK Viktoria Horné Orešany) 5 750 m. Sprievodné preteky žiactva na 12 min vyhrala z dievčat Romana Lackovičová (Atletický klub Bojničky) 2 851 m a z chlapcov bol prvý Pavol Tollarovič (ZŠ Ružindol) 2 904 m. Tradičné stretnutie kondičných bežcov zdravia na úvod nového ročného obdobia zorganizovalo Mesto Trnava v spolupráci s atlétmi AŠK Slávia, centrom voľného času Kalokagatia (riaditeľ Andrej Havlík prijal rolu štartéra pretekov) a Ligou aktivistov pre ľudské práva. Podujatie bolo súčasťou Európskeho týždňa akcií v rámci boja proti rasizmu.

■ **MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL GRAND PRIX TYRNAVIA** – Jeden z troch najvýznamnejších festivalov tanečného športu na Slovensku zapísal do účastníckych zoznamov 9. ročníka vyše 500 súťažných dvojíc z dvanástich krajín (z Litvy, Rumunska a Ukrajiny dokonca prišli mimoriadnymi autobusmi), počnúc detským drobizgom a končiac pármi v dôchodkovom veku. Pri otvorení prvého galavečera ich privítal primátor mesta Štefan Bošnák, ktorý má záštitu nad festivalom od úvodného ročníka. Mesto Trnava usporiadalo túto veľkolepú prehliadku krásy, elegancie a športového majstrovstva spolu s dvoma tanečnými centrami, trnavským a karloveským. Usporiadateľský štáb viedol spoluzakladateľ festivalu Miroslav Balún. Podujatie pred doteraz najväčšou diváckou kulisou zároveň rozdávalo body do svetovej rebríčkovej súťaže Medzinárodnej federácie tanečného športu. Hlavné kategórie IDSF Open súťažili o primátorské poháre a pr-

venstvá si odniesli páry z rozdielnych štátov. V latinsko-amerických tancoch získal najvyššiu priečku taliansky reprezentant Andrea Silvestri, ktorého partnerkou bola Martina Váradiová z Maďarska. Dvojdňový maratón vyvrcholil v nedeľu večer štandardnými tancami. Minuloročný primát obhájil Rakúšan Roman Mayer, spolu so Siret Siilakovou z Estónska. Pohár krajín Višegrádskej štvorky vyhralo Maďarsko pred Poľskom, Českom a štvrté skončilo Slovensko. Z partnerských miest bola najúspešnejšia výprava chorvátskeho Varaždina. Priaznivému ohlasu návštevníkov sa rovnako tešili exhibičné vystúpenia. Okrem trnavských klubov v nich účinkovali hostia z populárnej televíznej šou Let's Dance, Bratislavčania Matej Chren – Mirka Kosorínová. Divákov zaujal aj Julio Horazio Martinez, popredný pedagóg, choreograf a tanečník z argentínskeho Buenos Aires. Jeho partnerkou pri vystúpení Tango argentino bola Češka Tereza Schwarczová.

■ **KRAJOM JÁNA HOLLÉHO** – V prekrásnom lesnom prostredí za obcou Dobrá Voda sa stretlo 101 dievčat a chlapcov v 21. ročníku Jarného behu trnavských stredoškolákov, s podtitulom Krajom Jána Hollého (miesto jeho posledného odpočinku). Tradičný kros pripravil Školský atletický klub SPŠ Trnava, pod vedením Daniely Bakošovej a Eduarda Čordáša, v spolupráci s mestským magistrátom. Najdlhšia vzdialenosť, 2 400 m, čakala na dorastencov a juniorov. Prvenstvo patrilo Matúšovi Suchoňovi (Združená stredná priemyselná škola) a Erikovi Švorčíkovi (Športové gymnázium). Dorastenky a juniorky absolvovali 1 600 m, s kopcovitou traťou sa najrýchlejšie popasovala dvojica Lenka Gulášiová (Gymnázium Jána Hollého) a Petra Martinkovičová (ZSPŠ). Rámcové preteky pre žiacke talenty vidieckych škôl sa stali korisťou Martiny Hálovej (ZŠ Dobrá Voda) a Miloša Sviteka (ZŠ Kátlovce).

■ **V MÁJI ŠTYRI KOLÁ TRNAVSKEJ CYKLISTICKEJ LIGY** – Po troch aprílových zápoleniach pokračuje tento mesiac masová TCL Generali 2007 ďalšími štyrmi pozvánkami. Podľa slov Mariána Hlbockého, odborného garanta 13. ročníka šestnásťdielneho seriálu, v stredu 9. 5. popoludní očakávajú cyklistov bez rozdielu výkonnosti (musia však mať minimálne 10 rokov) na štarte v Kátlovciach. O týždeň neskôr sa bude jazdiť časovka v Seredi na 13,35 km. Šieste bodové konto rozdelí 23. mája 15-kilometrový cestný okruh (štart na kopci medzi Košolnou a Dlhou). Posledná májová streda chystá pretekárske rendezvous pri sušičke za Dolným Dubovým (dĺžka jedného okruhu 16,75 km). Preteky vo všetkých termínoch odštartujú o sedemnástej hodine. Finančnou čiastkou prispieva k realizácii projektu aj Mesto Trnava.

■ **ELÁNISTI Z LINČIANSKEJ POZÝVAJÚ ŠPORTOVCOV** – Volejbalový Memoriál Dušana Svatého a cykloturistická nonstop-jazda. Dve tradičné pozvánky TJ Elán Trnava na najbližšie obdobie. Športovci zo sídliska Linčianska, pod predsedníckou taktovkou Mariana Rozložníka, pripravujú známe akcie v spolupráci s mestským magistrátom. Palubovka MŠH na Rybníkovej privíta v sobotu 26. mája o 8.30 h miešané volejbalové družstvá. Ich trináste súperenie pod vysokou sieťou bude spomienkou na nezabudnuteľného volejbalistu Dušana Svatého. Zákerná choroba ho predčasne vytrhla zo športovej rodiny. Záväznú prihlášku potvrdilo aj volejbalové družstvo z Trnavy pri Zlíne (Trnavští valaši). A ešte aktuálna informácia pre milovníkov úzkych galusiek. Tridsiata nonstop-cyklojazda z Trnavy na Rysy príde k slovu v novom termíne, vo štvrtok 26. júla (štart už o 3.45 h). Trasa povedie cez Horné Hámre, kde Trnavská posádka operovala po vyhlásení SNP v auguste 1944. Podrobnejšie informácie poskytne záujemcom referát telesnej kultúry a športu MsÚ na Trhovej (tel. 32 36 129).

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Zdravé mesto v skratke

Peňažné príspevky na kompenzáciu

Mesto Trnava v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave vás pozývajú na verejnú prednášku v rámci Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnava na tému Peňažné príspevky na kompenzáciu, ktorá sa uskutoční 16. mája o 16.00 h v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva na radnici. Prednášať bude Ing. Alena Musilová – riaditeľka odboru sociálneho a rodiny Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave.

Prednáška o zdravých potravinách

Kancelária Zdravé mesto Trnava vás pozýva na prednášku piateho ročníka cyklu Zdravie všetkými pohľadmi (Škola verejného zdravia) na tému Biopotraviny, Zdravé potraviny – základ zdravia, ktorá sa uskutoční
31. mája o 17.00 h v zasadačke na Trhovej ulici 2 (býv. Tatrasklo). Prednášať bude Mgr. Michaela Laktišová.

Májové kurzy zdravej výživy

Mesto Trnava v spolupráci s Občianskym združením Život a zdravie vás pozývajú na májové kurzy zdravej výživy, ktoré sa uskutočnia 15., 22. a 29. mája o 17.30 h v priestoroch spoločenskej sály Združenej strednej priemyselnej školy v Trnave na Komenského ulici. Tešíme sa na vašu účasť, nezabudnite si priniesť so sebou lyžičku a mištičku na ochutnávanie.

Prevencia nádorových ochorení

Nádorové ochorenia sú významným verejno-zdravotníckym problémom ako druhá najčastejšia príčina predčasných úmrtí. Ich výskyt ako i úmrtnosť na ne sa neustále zvyšujú. U mužov medzi príčinami smrti dominujú zhubné nádory priedušiek a pľúc, nádory hrubého čreva a konečníka a nádory prostaty; ženy najčastejšie zomierajú na nádory hrubého čreva a konečníka, nádory prsníka, maternice (krčka aj tela) a vaječníkov. Aj keď sa v niektorých prípadoch darí znižovať úmrtnosť na niektoré druhy nádorov, ich výskyt v populácii naďalej narastá. V úmrtnosti na zhubné nádory je SR na poprednom mieste medzi krajinami Európy. S predlžovaním priemernej dĺžky života sa bude pravdepodobne zvyšovať aj výskyt nádorov.

Vzhľadom na veľkú variabilitu typov a orgánových lokalizácií zhubných nádorov sú značne rozmanité aj rizikové faktory a z nich vyplývajúce preventívne postupy.

Z preventabilných rizikových faktorov majú pri vzniku zhubných nádorov rozhodujúcu úlohu faktory vonkajšieho prostredia a faktory životného štýlu (fajčenie, výživa, profesionálna expozícia, žiarenie, konzumácia alkoholu, sexuálne správanie, kvalita životného prostredia, infekcie a iné). Podiel geneticky podmienených zhubných nádorov je nízky, pravdepodobne nepresahuje 5%. Riziko vzniku ochorenia sa zvyšuje pri spolupôsobení viacerých činiteľov.

Najlepšie preskúmaným a zdokumentovaným rizikovým faktorom je fajčenie. Podieľa sa na vzniku najmä zhubných nádorov dýchacieho systému, ale aj ústnej dutiny, hrtana, hltana, pažeráka, pankreasu a pravdepodobne aj iných. Fajčenie je príčinou približne 30 – 40% všetkých úmrtí na nádorové ochorenia, z toho karcinóm pľúc tvorí 20%.

Za významný faktor pri vzniku niektorých nádorových ochorení sa považuje výživa. Jej vplyv sa odhaduje približne na 25 – 35%.

Veľmi presvedčivé sú dôkazy o vplyve alkoholu na vznik zhubných nádorov v dutine ústnej, nádorov hrtanu, hltanu, pažeráka a pečene. Riziko stúpa, ak sa konzumácia alkoholu kombinuje s fajčením. Alkohol zvyšuje aj riziko nádorov hrubého čreva a konečníka a pravdepodobne aj prsníka. Všeobecne platí, že riziko závisí od množstva konzumovaného etanolu.

Veľká skupina chemických látok (azbest, benzén, benzo(a)pyrén, polychlórované bifenyly a mnohé ďalšie) a fyzikálnych faktorov (ionizujúce žiarenie, UV žiarenie) sa môže uplatňovať ako rizikové faktory nádorových ochorení. V niektorých povolaniach sa uplatňujú aj pri profesionálnej expozícii. Kombinácia karcinogénneho faktora a fajčenia znásobuje riziko vzniku ochorenia.

K ďalším rizikovým faktorom môžu patriť napr. neprofesionálna expozícia ionizujúcemu žiareniu, expozícia radónu v uzavretých, nedostatočne izolovaných a vetraných priestoroch, dlhodobá a nadmerná expozícia UV žiareniu, znečistené životné prostredie a pozornosť sa sústreďuje aj na pôsobenie niektorých infekcií, najmä vírusových.

Všeobecné odporúčania prevencie nádorových ochorení:

■ Nefajčite. Ak fajčíte, prestaňte. Ak neviete prestať, nefajčite v prítomnosti nefajčiarov.

■ Udržiavajte si optimálnu hmotnosť, resp. znížte nadmernú hmotnosť (obézne ženy, s abdominálnym typom obezity, najmä ak pribrali po menopauze, majú vyššie riziko nádorov prsníka).

■ Vykonávajte denne primeranú telesnú činnosť.

■ Úprava stravovania (je najvýznamnejším faktorom v prevencii rakoviny hrubého čreva a konečníka) – obmedziť by sa mal príjem tých komodít, ktoré riziko vzniku nádorových ochorení zvyšujú (vysoký príjem tukov, častá konzumácia červeného mäsa, nasoľovaných, nakladaných a údených potravín, alkoholu). Rôzne štúdie ukázali, že vysoký príjem ovocia a zeleniny, celozrnných obilninových výrobkov a strukovín môže mať súvislosť so zníženým rizikom nádorového ochorenia.

■ Nepite alkohol, či už pivo, víno, alebo koncentráty, resp. znížte ich príjem na minimum.

■ Nevystavujte sa nadmernému slnečnému žiareniu. Zvlášť dôležité je chrániť deti a mladistvých. Tí, ktorí majú sklon sa na slnku rýchlo spáliť, sa musia chrániť počas celého života.

■ Dodržujte presné pravidlá ochrany pred známymi chemickými a fyzikálnymi rakovinotvornými látkami.

■ Programy verejného zdravotníctva, ktorými sa dá predísť vývoju rakoviny alebo zvýšiť pravdepodobnosť jej vyliečenia:

■ Ženy od 20 roku veku by sa mali zúčastňovať na skríningu krčka maternice.

■ Ženy od 50 roku veku by sa mali zúčastňovať na skríningu prsníka (mamografické vyšetrenie).

■ Muži a ženy od 50 roku veku by sa mali zúčastňovať na skríningu hrubého čreva a konečníka.

■ Zúčastňujte sa na vakcinačných programoch proti infekcii spôsobenej vírusom hepatitídy typu B.

Celkový zdravotný stav sa dá zlepšiť a mnohým úmrtiam na rakovinu sa dá predísť, ak si osvojíme zdravší životný štýl.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave
MUDr. Viliam DAMIN, vedúci odboru podpory zdravia

Súťaže v poskytovaní prvej pomoci

Územný spolok Slovenského Červeného kríža v Trnave v spolupráci s Mestom Trnava, Kanceláriou Zdravé mesto, Kalokagatiou – Centre voľného času, Základnou školou na Atómovej ulici v Trnave a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva organizuje okresné súťaže Hliadok mladých zdravotníkov, ktoré sa uskutočnia 17. a 18. mája v Základnej škole na Atómovej ulici. Krajské kolo súťaže bude 5. júna v Kalokagatii – CVČ.
Stredoškolské krajské kolo súťaží Družstiev prvej pomoci sa uskutoční 6. júna v Kalokagatii.
Cieľom týchto súťaží je overiť odborné znalosti detí, praktickú pripravenosť a zručnosť v poskytovaní prvej pomoci na simulovaných situáciách s realisticky namaskovanými poraneniami, umožniť vzájomnú výmenu skúseností a prispieť k zlepšeniu činnosti žiakov pri príprave na záchranu života a zdravia iných.

Chcete sa prezentovať na Dňoch zdravia?

Mesto Trnava v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Trnave a ďalšími inštitúciami a organizáciami pripravuje dvanásty ročník Dní zdravia, ktoré sa uskutočnia pod záštitou primátora mesta Trnava 22. a 23. júna 2007.

Zámerom organizátorov je šíriť zdravotnícku osvetu a ponúknuť občanom bezplatne čo najširšie spektrum informácií, diagnostických a ošetrovateľských služieb. Súčasťou podujatia je už tradične aj príležitostný trh, na ktorom môžu výrobcovia prezentovať produkty zdravej výživy, potravinové doplnky, prírodnú kozmetiku, ap.

Ak máte aj vy záujem predstaviť svoje služby alebo výrobky v bezprostrednom kontakte s občanmi na tomto podujatí so širokou mediálnou podporou, môžete sa prihlásiť u Mgr. Ingrid Huňavej, č.tel.: 033/32 36 117, e-mail: hunava@trnava.sk. Prihlášku nájdete aj na webovej stránke mesta Trnava www.trnava.sk . Termín uzatvorenia prihlášok je 20. mája 2007.

Súťaž: recepty na zeleninové jedlá

Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity vyhlasujú III. ročník súťaže Recepty na zeleninové bezmäsité jedlá – Dni zdravia 2007. Cieľom súťaže je obohatiť jedálny lístok Trnavčanov o jedlá zo zeleniny a ovocia.

Mená výhercov súťaže vyhlásime na Dňoch zdravia a spolu s receptami zverejníme v našom časopise. Desať úspešných účastníkov získa knižnú odmenu. Recepty zasielajte na adresu: prof. MUDr. B. Chmelík, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita, Univerzitné nám. 1, 918 43 Trnava alebo na e-mail bchmelik@truni.sk do 15. júna.

■ Jarný slovenský šalát

Potrebujeme: mladé lístky špenátu, múku, štipku soli, reďkovky, uhorku, pažítku, hrášok, mrkvu, olivový olej a všetko ostatné, čo vám napadne..., a syr, ktorý sa pri zapečení roztečie.

Umyté mladé lístky špenátu sparíme osolenou vriacou vodou a rozmixujeme. Pridáme múku tak, aby vzniklo vláčne cesto vhodné na halušky. Necháme zovrieť vodu a do nej s pomocou cedidla na halušky alebo lopára a noža hádžeme drobné halušky. Keď vyplávajú, vyberáme ich sitom do misy. Pridáme nakrájané reďkovky a uhorku, nadrobno nakrájanú a krátko povarenú mrkvu a hrášok. Pokvapkáme olivovým olejom a premiešame. Nastrúhame alebo nakrájame syr a posypeme povrch šalátu. Misu vložíme na 1 minútu do mikrovlnnej rúry. Poprášime červenou paprikou a posypeme pažítkou.

Dobrú chuť praje Zuzana Klocháňová z Trnavy

Zbierka trvanlivých potravín

Bratislavsko-trnavská arcidiecézna charita organizuje zbierku trvanlivých potravín pre ľudí v hmotnej núdzi – rodiny aj jednotlivcov.
Môžete priniesť: ryžu, cukor, múku, olej, cestoviny, strukoviny, trvanlivé mlieko, Sunar, ryby, paštéty a mäso v plechových konzervách.
Potraviny môžete odovzdať do sociálneho centra Charity, Hlavná ulica 43, Trnava v priebehu mesiaca máj 2007. Prosíme, aby potraviny boli v originálnom balení! Všetkým dobrodincom vopred ďakujeme.

Desatoro o veľkorozmernom odpade

■ **1.** Aj ty odkladáš veľkorozmerný odpad k zberným nádobám ?
■ **2.** Vieš, že v meste Trnava je 6 zberných dvorov na uliciach Priemyselná, Sasinkova, Tajovského, A. Kmeťa, Cukrová, Bottova, na ktoré je možné bezplatne doviezť komunálny a drobný stavebný odpad, ktorý sa nedá umiestniť do zbernej nádoby ?
■ **3.** Vieš, že odkladaním veľkorozmerného odpadu k zberným nádobám znehodnocuješ životné prostredie a zvyšuješ finančné náklady mesta na nakladanie s odpadmi ?
■ **4.** Vieš, že mesto Trnava patrí medzi mestá s najnižšími poplatkami za odpad na Slovensku?
■ **5.** Vieš, že keď budeš i naďalej odkladať veľkorozmerný odpad k zberným nádobám, bude potrebné zvyšovať poplatok za odpad ?
■ **6.** Vieš, že odkladaním veľkorozmerného odpadu k zberným nádobám porušuješ všeobecne záväzné nariadenia – VZN č. 25 o dodržiavaní čistoty a poriadku a VZN č. 171 o nakladaní s odpadmi, pričom za porušenie uvedených zákonných noriem je možné uložiť pokutu až do výšky 5 000 - Sk?
■ **7.** Vieš, že zvýšením poplatku za odpad doplatia na neporiadnych aj tí, ktorí konajú v súlade s VZN a odvezú odpad na zberné dvory ?
■ **8.** Budeš sa nečinne pozerať na znečisťovanie životného prostredia a vinou iných platiť zvýšený poplatok ?
■ **9.** Pomôžeš odhaliť tých, ktorí ti znehodnocujú životné prostredie a za ktorých musíš platiť zvýšenie poplatku?
■ **10.** Využiješ tieto informácie a zlepšíš životné prostredie v svojom okolí a ušetríš vlastné náklady?

Informatívne články o nakladaní s odpadom
nájdete aj v ďalších vydaniach Noviniek z radnice

Platobné výmery na dane z nehnuteľností

Mesto Trnava ako správca dane z nehnuteľností oznamuje občanom, že v priebehu mesiaca máj obdržia platobné výmery na daň z nehnuteľností na rok 2007.

Splatnosť dane z nehnuteľností u fyzických osôb:

Ak vyrubená ročná daň nepresahuje 500 Sk, je splatná naraz do 31. mája 2007, ak je vyrubená ročná daň vyššia ako 500 Sk, je splatná v troch rovnakých splátkach nasledovne: 1. splátka do 31. mája 2007, 2. splátka do 30. septembra 2007, 3. splátka do 30. novembra 2007.

Daň z nehnuteľností môžu občania uhradiť na účet správcu dane, ktorého číslo bude uvedené v platobnom výmere, alebo v hotovosti do pokladnice Mestského úradu v Trnave, Trhová ul. č. 3.

Úradné hodiny

Pondelok: 8.00 – 11.30 h, 12.30 – 15.30
Utorok: 8.00 – 11.30 h, 12.30 – 15.30 h
Streda: 8.00 – 11.30 h, 12.30 – 16.30 h
Štvrtok: 8.00 – 11.30 h, 12.30 – 15.30 h
Piatok: 8.00 – 11.30 h, 12.30 – 15.30 h

V prípade, že daň z nehnuteľností bola medzičasom uhradená, platobný výmer bude slúžiť občanom ako doklad o vyrubení dane z nehnuteľností.

Ďalej upozorňujeme občanov, že s platobným výmerom nebude zasielaná poštová poukážka, ale bude zaslaná iba na požiadanie.

Referát správy a poplatkov MsÚ

Tradičný trnavský jarmok klope na dvere

Mesto Trnava oznamuje obyvateľom, občanom a návštevníkom mesta, že Tradičný trnavský jarmok (TTJ) sa bude konať v dňoch od 6. do 9. septembra 2007 na Trojičnom námestí a na uliciach Hlavná, Paulínska, Dolné bašty, Dolnopotočná, Hornopotočná, Hviezdoslavova.

V rámci TTJ bude pripravený hodnotný kultúrno-spoločenský program. Otvorenie jarmoku sa uskutoční pred radnicou slávnostnými fanfárami a príhovorom primátora mesta a riaditeľa TTJ.

Atrakcie ľudovo-technickej zábavy budú umiestnené na parkoviskách a voľných plochách vo vlastníctve Mesta Trnava v lokalitách Dolnopotočná a Dolné bašty, na súkromnom pozemku na uliciach Paulínska a Hornopotočná.

Občerstvovacie centrum bude vytvorené na Ulici Dolné bašty – parkovisku pred štadiónom A. Malatinského, druhé občerstvovacie centrum bude na Trojičnom námestí v priestore medzi DK Tirnavia a obchodným domom.

Na základe vytvárania tradície predvádzania ľudových remesiel si môžu návštevníci jarmoku prezrieť na Trojičnom námestí pred divadlom a na Hlavnej ulici ukážky výroby a výrobky umeleckých remeselníkov – paličkovanie, keramiku, drotárske výrobky, výrobky zo slamy a prútia, vyšívanie, fúkané sklo, tkanie kobercov, sviečky, maľovanie, prácu s drevom a drevorezbu, prácu zvonárov a umeleckých kováčov. Na určených stanovištiach v centre mesta budú mýtnici v dobových kostýmoch. Všetky ďalšie informácie budú zverejnené na webovej stránke Mesta Trnava www.trnava.sk.

PhDr. Marcela Šulganová, MsÚ – referát obchodu a služieb

Aké máme práva ako spotrebitelia?

Mesto Trnava v spolupráci so Slovenskou obchodnou inšpekciou v Trnave a Združením slovenských spotrebiteľov pre vás pripravili rubriku zaoberajúcu sa ochranou práv spotrebiteľov a ich uplatňovaním v praxi.

Mesto Trnava môže sprostredkovať občanom informácie, pomôcť im spoznať ich spotrebiteľské práva a radiť pri ich uplatňovaní, ale nemôže vstupovať do žiadnych občiansko-právnych sporov medzi spotrebiteľmi a predajcami, resp. poskytovateľmi služieb.

Tentokrát sme pre vás spracovali „Reklamačné desatoro“:

1. Reklamujte iba skutočne chybný výrobok

Môžete reklamovať iba tovar, ktorý má chybu, v okamihu, kedy si ho kupujete, tovar, na ktorom sa chyba objaví v priebehu záručnej doby, ktorý nemá vlastnosti uvádzané v reklame alebo predajcom (výrobcom) alebo u ktorého chyba vznikne napr. kvôli nesprávnemu návodu na montáž. Platí to i pre nové, zlacnené, ale doteraz nepoužité výrobky.

2. Reklamujte na správnom mieste

Tovar musíte reklamovať u predajcu, nie u výrobcu. Pokiaľ má viac predajní, môžete reklamovať tovar v ktorejkoľvek z nich, prípadne v sídle firmy, ktorej adresu nájdete v obchodnom registri alebo na živnostenskom úrade. Ak je v záručnom liste uvedený záručný servis, môžete reklamovať i tam. Tu však môžete žiadať iba opravu, nie výmenu, zľavu alebo vrátenie peňazí.

3. Reklamáciu uplatnite včas

I keď má tovar dvojročnú záruku, nemali by ste sa s reklamáciou omeškať. Závadu by ste mali reklamovať ihneď, ako ju zistíte.

4. Preukážte nákup výrobku

Najjednoduchším spôsobom je doklad o zaplatení alebo záručný list, ktorý musí predajca na vašu žiadosť pri nákupe napísať. Jeho predloženie však nemusí byť výhradnou podmienkou prijatia reklamácie. Nákup je možné preukázať i svedectvom druhej osoby.

5. Uvedomte si, čo môžete žiadať

Podľa zákona môže mať tovar chybu odstrániteľnú alebo neodstrániteľnú. V prvom prípade máte právo, aby vám vec bezplatne, riadne a včas opravili, alebo, pokiaľ to nie je vzhľadom na povahu chyby neúmerné, výrobok (alebo jeho časť) vymenili za taký istý bez chyby. Pokiaľ to nie je možné, môžete žiadať zľavu alebo vrátenie peňazí. Pri tovare s chybou, ktorú nie je možné opraviť a kvôli ktorej nemôžete výrobok riadne používať, si môžete vybrať medzi výmenou a vrátením peňazí. To isté platí, pokiaľ predajca u opraviteľných chýb nevybavil reklamáciu do 30 dní, mylne vás informoval o tom, že má výrobok určité vlastnosti, alebo pokiaľ má výrobok súčasne najmenej tri rôzne chyby. Ak reklamujete neopraviteľný výrobok, ktorého chyba nebráni riadnemu používaniu, môžete žiadať zľavu, prípadne vrátenie peňazí.

6. Dbajte na riadne spísanie reklamácie

Predajca s vami musí pri reklamácii spísať reklamačný protokol, ktorý si starostlivo uschovajte. Nemal by v ňom chýbať dátum prijatia reklamácie, popis chyby a vaše požiadavky. Z obchodu by ste nemali odísť bez písomného dokladu.

7. Strážte si čas, je dôležitý

Predajca by mal o vašej reklamácii rozhodnúť ihneď, v zložitých prípadoch do troch pracovných dní, maximálne má na vybavenie reklamácie 30 dní. Pokiaľ túto lehotu nedodrží, máte právo na výmenu tovaru alebo vrátenie peňazí. Taktiež môžete dať podnet Slovenskej obchodnej inšpekcii, ktorá môže neprijatie reklamácie a jej nevybavenie v zákonnej lehote pokutovať. Do reklamačných sporov medzi predávajúcim a kupujúcim ale zasahovať nemôže.

8. Neplaťte, keď nemusíte

Oprava chýb, na ktoré sa vzťahuje záruka, je bezplatná. Najviac môžete od predajcu žiadať preplatenie všetkých výdavkov, ktoré vám vznikli v súvislosti s oprávnenou reklamáciou (poštovné, cestovné, platba za odborný posudok apod.).

9. Pokiaľ niečo neviete, poraďte sa

O odbornú, ale platenú radu môžete požiadať právnika. Bezplatne vám poradia v každej zo spotrebiteľských poradní ZSS. Chybu výrobku môže posúdiť súdny znalec alebo akreditovaná skúšobňa (ich zoznam nájdete na príslušnom notárstve alebo na súde).

10. Nevzdávajte sa, keď reklamáciu zamietnu

Mnohé reklamácie predajcovia zamietajú, aj keď dobre vedia, že sú oprávnené. V takom prípade vám ostáva jediná možnosť – podať žalobu na súde, v ktorého obvode má obchodník svoje sídlo.

Na základe informácií Združenia slovenských spotrebiteľov
spracovala PhDr. Marcela Šulganová, MsÚ – referát obchodu a služieb

Chcete sa prezentovať na akciách mesta?

Záujemcovia o obchodnú, prezentačnú alebo predajnú činnosť na akciách organizovaných Mestom Trnava nájdu zoznam akcií Mesta Trnava v turisticko-informačnej kancelárii TINS na Trojičnom námestí alebo na webovej stránke Mesta Trnava www.trnava.sk na pravej lište cez linku Kalendár podujatí 2007. Informácie o Tradičnom trnavskom jarmoku nájdu na rovnakom mieste cez linku Tradičný trnavský jarmok.

Na každú akciu je potrebné podať prihlášku samostatne; k prihláške je potrebné doložiť vždy živnostenské oprávnenie (fotokópiu).

Kalokagatia – Centrum voľného času

3. mája o 10.00 h

ATLETIKA – Majstrovstvá okresu v atletike žiakov základných škôl

v areáli Mestského atletického štadióna Antona Hajmássyho

15. mája o 9.00 h

ZLATÁ KRAJINA

Verejná prehliadka tvorivosti detí materských škôl
v kine Hviezda

INTERNET PRE VEREJNOSŤ

Každý utorok a štvrtok od 8.00 do 12.00 h v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici 1

18. mája o 10.00 h

DISCO FREE STYLE

Súťažná tanečná prehliadka žiakov základných škôl a osemročných gymnázií v kine Hviezda
Súťažiacich môžu školy prihlásiť do 7. mája na adresu Kalokagatia – CVČ, Strelecká 1

POČÍTAČOVÝ KURZ
pre dospelých a seniorov
Každý pondelok, utorok, stredu a štvrtok od 13.00 do 15.00 h v počítačovej miestnosti Kalokagatie CVČ na Streleckej 1.

FUTBALOVÉ SÚŤAŽE žiakov a žiačok ZŠ
4. mája od 9.00 do 13.30 h
– Malý futbal starších žiakov – semifinále majstrovstiev okresu
9. mája o 11.00 h – Finále o majstra okresu
7. mája od 11.00 do 13.00 h – Malý futbal mladších žiakov – semifinálové a finálové stretnutia o majstra okresu
11. mája o 12.30 h – Malý futbal starších žiačok – finále o majstra okresu
na ihrisku Ul. Dolné bašty

10. mája od 11.00 h
MC DONALDS CUP – futbalová súťaž najmladších žiakov
na ihrisku Ul. Dolné bašty

11. mája od 9.00 do 14.00
– MALÝ FUTBAL MLADŠÍCH ŽIAKOV
– majstrovstvá okresu
na ihrisku Ul. Dolné bašty

31. mája o 9.30 h
MC DONALDS CUP – krajské kolo
na futbalovom ihrisku ZŠ Kornela Mahra

MAMA KLUB
Možnosť voľných hier pre najmenšie deti, čítanie rozprávok, rozvíjanie fantázie detí... Každý pondelok, utorok a vo štvrtok od 8.30 do 11.30 h v Kalokagatii – CVČ na Limbovej 4, kontakt: 55 333 41

FAREBNÁ SOBOTA
Každú tretiu sobotu v mesiaci sú pre deti i dospelých pripravené tvorivé dielne zamerané na prezentáciu ľudových tradícií nášho regiónu

TURISTIKA
Každú tretiu sobotu v mesiaci Kalokagatia – CVČ pokračuje v tradičných turistických výletoch do Malých Karpát

Informácie: Kalokagatia – Centrum voľného času, Strelecká 1, kalokagatia@post.sk cvc.trnava.sk, tel. 5511193

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

4. mája o 15.00 h
MÁJOVÝ VEDOMOSTNÝ MILIONÁR
Súťaž pre všetky zvedavé deti
oddelenie pre deti

18. mája o 11.00 h
FANTASY PO SLOVENSKY
Stretnutie s Alexandrou Pavelkovou, najúspešnejšou slovenskou autorkou žánru sci-fi a fantasy
čitáreň KJF

25. mája o 15.00 h
S ABECEDOU DO SVETA
Súťaž nielen o abecede a zemepise
oddelenie pre deti

30. mája o 10.00 h
VIDEL SOM TANCOVAŤ JITTERBOOGIE
Lyrizované pásmo z tvorby Miroslava Válka v spolupráci s Literárnym informačným centrom
Hostia: Alexander Halvoník a Dana Podracká
Účinkujú: Slávka Daubnerová a Milan Chalmovský
hudobné oddelenie, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

máj – jún

KTO SA NEHRÁ, Z KOLA VON
Písomná literárna súťaž k 70. výročiu narodenia spisovateľa Tomáša Janovica
oddelenie pre deti a pobočky

MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ
A JEHO PIESŇOVÁ TVORBA
Netradičná hudobná výchova pre deti
hudobné oddelenie, Ul. M. Schneidera Trnavského 5
Záujemcovia o kolektívnu návštevu tejto netradičnej hudobnej výchovy si môžu dohodnúť termín osobne alebo telefonicky v hudobnom oddelení (tel. 033/55 11 590)

Galéria Jána Koniarka

Synagóga – Centrum súčasného umenia

V UMENÍ SA SNY STÁVAJÚ SKUTOČNOSŤOU
Katarzyna Kozyra (Poľsko)
10. máj – 20. jún

vernisáž: 10. mája (štvrtok) o 18.00 h
Medzinárodne pôsobiaca poľská výtvarníčka (nar. 1863) patrí k predstaviteľom tzv. kritického umenia. Tentokrát predstaví sériu kontroverzných umeleckých videoprojektov, v ktorých rozoberá tému sexuálnej identity a ľudského tela v dobách minulých, súčasných aj fiktívnych. V rafinovane mätúcich predstaveniach vystupuje ako režisér i herec zároveň.

Kopplov kaštieľ

SKÚTER – BIENÁLE MLADÉHO SLOVENSKÉHO UMENIA
17. máj – 24. jún

vernisáž: 17. mája (štvrtok) o 18.00 h
Pilotný výstavný projekt celoslovenského významu pod patronátom GJK. Reprezentatívna prehliadka osemnástich mladých výtvarníkov – nastupujúcej umeleckej generácie do 35 rokov, spojená s udeľovaním ceny Cypriána Majerníka. Ponúkne široké spektrum techník, od klasickej maľby až po digitálne obrazy.

13. mája o 17:00 h
KONCERT VOKÁLNEJ SKUPINY KRUHY

GJK Trnava, pr@gjk.sk, www.gjk.sk

Divadlo Jána Palárika

veľká sála

2. streda 19.00 h **AMERIKA**
3. štvrtok 10.00 h **PEKIELKO A ANJELÍNKA**
11. piatok 10.00 h **CYMBELIN** – *VEREJNÁ GENERÁLKA*
19.00 h **CYMBELIN** – *PREDPREMIÉRA*
12. sobota 19.00 h **CYMBELIN** – *PREMIÉRA*
14. pondelok 19.00 h **CYMBELIN**
15. utorok 19.00 h **RUŽIČKY ZO SRDCA**
16. streda 10.00 h **HLADNÝ OBOR**
19.00 h **VŠETKO O MUŽOCH**
17. štvrtok 19.00 h **FAUST A MARGARÉTA**
18. piatok 17.00 h **VŠETKO O ŽENÁCH**
21. pondelok 10.00 h **CYMBELIN**
19.00 h **SMRŤ V RUŽOVOM** *Divadlo Jozefa Gregora Tajovského Zvolen*
22. utorok 10.00 h **INKOGNITO**
19.00 h **MANŽELSKÉ HRY**
23. streda 10.00 h **PINOCCHIO**
24. štvrtok 19.00 h **AMERIKA**
25. piatok 10.00 h **PADAJÚCE HVIEZDY**
27. nedeľa h 16.00 h **SEDEM HLAVNÝCH HRIECHOV**
19.00 h **SEDEM HLAVNÝCH HRIECHOV** *Radošinské naivné divadlo Bratislava*
28. pondelok 19.00 h **UČENÉ ŽENY** – *DERNIÉRA*
29. utorok 19.00 h **VŠETKO O MUŽOCH**
30. streda 10.00 h **RUŽIČKY ZO SRDCA**

štúdio

15. utorok 14.00 h **BÁSNIK A ŽENA**
18. piatok 10.00 h **LISTY MILENE**
20. nedeľa 17.00 h **ZÁHRADA SPOMIENOK JÁNA KONIARKA** – *Scénické čítanie*
26. sobota 19.00 h **MOTOREST alebo ROBIA TO VŠETCI**
29. utorok 10.00 h **PLEŠATÁ SPEVÁČKA**

Trojičné nám. 2, tel.: 033/5511 353, 5511 354, www.djp.sk, e-mail: pokladna@djp.sk

Západoslovenské múzeum

HLAVNÁ BUDOVA, Múzejné námestie 3

expozície:
Archeológia, Gotická Trnava, História mesta, Ázijské umenie, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčina, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Tvorba Williama Schiffera

KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS
Nová expozícia múzea z historických zbierok

výstavy:

U(S)CHOVANÝ ZVUK
Výstava prevzatá z Hudobného múzea SNM, vernisáž vo štvrtok 3. mája o 16.00 h, výstava potrvá do 15. októbra

ANNDUAL 2007
vernisáž 17. mája o 17.00 h

FAREBNÝ SVET MILANA MARÔNKA
autorská výstava fotografií
Sprístupnenie výstavy pri príležitosti poetického večera MTF STU
do 30. júna

KAMENNÁ KRÁSA
Výstava z prírodovedných zbierok Západoslovenského múzea

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA
Z hudobného života Trnavy

Podujatia:

POETICKÝ VEČER MTF STU
10. mája o 17.00 v koncertnej sále múzea

NOC V MÚZEU
V SOBOTU 19. MÁJA OD 19.30 DO 00.30 h

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ
V NEDEĽU 20. MÁJA
OD 11.00 DO 17.00 h
VO VŠETKÝCH BUDOVÁCH MÚZEA

MÁJOVÉ STRETNUTIE TRNAVSKÉHO FOTOKLUBU IRIS
vo štvrtok 24. mája o 16.30 h v koncertnej sále múzea

LITERÁRNY KLUB
vo štvrtok 31. mája o 17.00 h

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO
Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

expozície:
PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR
Námestie sv. Mikuláša 10

výstavy:

AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE
Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

MAPY A ATLASY
z historickej knižnice ZsM
Autor: Milan Ševčík
do 31. augusta

IKONY
Spolok ikonopiscov sv. Cyrila a Metoda na Slovensku
do 30. júna

Building na Rybníkovej vás pozýva

15. mája o 19.30 h **Odkiaľ prichádzame? Kto sme? Kam ideme? POTREBUJEME BOHA? AKÉHO?** – prednáška PhD. D. Jauru s diskusiou. Vstup voľný.
22. mája o 19.30 h **Večer s Danielom PASTIRČÁKOM – OD ABSURDITY K ZMYSLU** – Poznanie čistotou, séria prednášok s diskusiou. Vstup voľný.
29. mája o 20.00 h **LP SESSIONS** – Peter Lipa ml. – klávesy, Robo Rist – bicie, Michal Šimko – bassgitara, Pavol Bereza – gitara, vynikajúci koncert vynikajúcich muzikantov.

BUILDING, Rybníková 14, 917 01 Trnava, www.the-building.com, tel.: 033/5504651, 0904 865 866, e-mail: infobuilding@yahoo.com

Program kina Hviezda

1. – 3. 5. ■ AMERICKÁ KLIATBA horor/ thriller
1. 5. iba o 16.00 h, 2. a 3. 5 o 17.30 a 19.30 h
1. 5. FILMOVÝ KLUB
4. – 9. 5. ■ ARTUR A MINIMOJOVIA animovaná rozprávka
15.30 h, 6. 5. aj o 13.30 h
4. – 7. 5. ■ LISTY Z IWO JIMA historická vojnová dráma
17.30 a 20.00 h
8. 5. FILMOVÝ KLUB
9. 5. ■ SÓLO KAPOR komédia
17.30 a 19.30 h
10. – 15. 5. ■ DIVOKÉ SVINE komédia
10. 5.– 14. 5. o 17.30 a 19.30 h,15. 5. iba o 16.00 h
15. 5. FILMOVÝ KLUB
16. – 17. 5. ■ EXTRÉMNA ZOZNAMKA komédia
17.30 a 19.30 h
18. – 21. 5. ■ SAW – III horor
17.30 a 19.30 h
22. 5. FILMOVÝ KLUB
23. – 24. 5. ■ ŽIVOTY TÝCH DRUHÝCH dráma
17.30 a 20.00 h
25. – 28. 5. ■ SUNSHINE sci-fi
17.30 a 19.30 h, 27. 5. iba o 19.30 h
27. 5. o 16.00 h
Koncert Trnavskej hudobnej jari 2007 – TRNAVSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER
29. 5. FILMOVÝ KLUB
30. 5. – 6. 6. ■ SPIDERMAN akčný
17.00 a 20.00 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA
V sobotu o 15.30 a v nedeľu o 13.30 a 15.30 h

5. – 6. 5. ■ ARTUR A MINIMOJOVIA
12. – 13. 5. ■ DIVOČINA
19. – 20. 5. ■ HAAPY FEET
26. – 27. 5. ■ MRAVČIA POLEPŠOVŇA

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA

STAŇ SA ČLENOM FILMOVÉHO KLUBU NAOKO A VYUŽÍVAJ ZĽAVY PO CELÝ ROK!

CENA KLUBOVÉHO PREUKAZU IBA 70,- Sk.

1. 5. o 18.00 h ■ KÁVA A CIGARETY, réžia: Jim Jarmusch
1. 5. o 20.00 h ■ PRIZNANIE, réžia: Constantin Costa-Gavras
8. 5. o 18.00 h ■ ZVÄČŠENINA, réžia: Michelangelo Antonioni
8. 5. o 20.00 h ■ SWING, réžia: Tony Gatlif
15. 5. o 18.00 h ■ TOYEN, réžia: Jan Němec
15. 5. o 20.00 h ■ TRANSYLVÁNIA, réžia: Tony Gatlif
22. 5. o 18.00 h ■ GRABAVICA, réžia: Jasmila Žbanič
22. 5. o 20.00 h ■ PANI POMSTA, réžia: Park Chan-wook
29. 5. o 18.00 h ■ BÚRLIVÁ SVADBA, réžia: Mira Nairová
29. 5. o 20.00 h ■ ČAS, réžia: Kim Ki-duk

ZVÄČŠENINA
réžia: Michelangelo Antonioni
Snímka: fotograf Thomas (David Hemmings)

6. mája o 16.00 h

HUDBA V KATEDRÁLE

Katedrála sv. Jána Krstiteľa

Účinkovať bude Schola Cantorum Katolíckej univerzity v Ružomberku
pod vedením Janky Bednárikovej
Program: Gregoriánsky chorál a súčasná liturgická hudba
Súbor vystúpi aj pri nedeľnej bohoslužbe v katedrále o 11.30 h

4. mája o 11.00 h pri Pamätníku M. R. Štefánika na Námestí SNP

SPOMIENKOVÁ SLÁVNOSŤ

pri príležitosti 88. výročia úmrtia generála Milana Rastislava Štefánika

účinkuje mužský spevácky zbor Bradlan

Organizátori:

7. mája o 10.00 h

DEŇ VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM

9.mája od 17.00 do 22.00 h

MAJÁLES na Trojičnom námestí

I.M.T. SMILE, Gladiátor, Samo Tomeček, P.S., Smola a Hrušky...

16. mája o 16.00 h

PEŇAŽNÉ PRÍSPEVKY NA KOMPENZÁCIU

Prednášať bude Ing. Alena Musilová
v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva na radnici

17. mája o 15.00 h

DEŇ SLNEČNICE – Krok so sklerosis multiplex

TRNAVSKÁ HUDOBNÁ JAR 2007

16. mája o 20.00 h
DAN BÁRTA / ROBERT BALZAR TRIO
Synagóga – Centrum súčasného umenia

27. mája o 16.00 h
TRNAVSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER
Kino Hviezda

31. mája
16.00 – 16.20 h, 17.00 – 17.20 h
MORAVSKÉ ŽESTĚ
Mestská veža

18.00 h
SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA
Trojičné námestie

---

1. júna od 9.00 do 17.00 h na Trojičnom námestí
DOBROVOĽNÍCI DEŤOM

Najväčšia prezentačná akcia detských a mládežníckych organizácii

Na Trojičnom námestí budú na deti čakať rôzne atrakcie, hry a tvorivé dielne, vystúpenia hudobných i tanečných skupín a mnoho ďalších zaujímavostí. Rodičia aj deti budú môcť získať informácie o celoročnej práci jednotlivých organizácií, možnostiach aktivít vo voľnom čase a pobytových

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Predseda redakčnej rady: Ing. Štefan BOŠNÁK, primátor mesta. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: tomasovic@trnava.sk, ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.